

Διάλογος για όλους

Ξεκλειδώστε τις δεξιότητες
διαλόγου της κοινότητάς σας

Εγχειρίδιο για εκπαιδευτές
και διαμεσολαβητές

Διάλογος για όλους. Ξεκλειδώστε τις δεξιότητες διαλόγου της κοινότητάς σας

Εγχειρίδιο για εκπαιδευτές και διευκολυντές , 2023

Συγγραφείς:

Karmen Šemrl

Bernarda Potočnik

Aleksandra Czetwertyńska

Μάριον Φιλντς

Μίλα Χόλμπεργκ

Ιωάννης Δοντάς

Τζουλιάννα Πιτίνο

Αντρέα Ζαλαμπαϊόβα

**Co-funded by
the European Union**

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι απόψεις που εκφράζονται είναι μόνο του ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτά.

Αυτό το εγχειρίδιο έχει δημιουργηθεί από το Erasmus+ Project Dialogue in Adult Learning (KA220-ADU-98E79E78), 2022-2024.

Πίνακας περιεχομένων

4/ Εισαγωγή

6/ Ας μιλήσουμε για τις δεξιότητες διαλογου για ενα καλύτερο κοσμο

10/ Γινε πρεσβης του διαλογου

22/ Συμβουλες και κολπα για ξεκλειδωμα των δεξιοτητων διαλογου

28/ Μαθετε περισσοτερα για τις δεξιότητες διαλογου

33/ Παραρτημα: σχετικα με το προγραμμα εργου και τους εταιρους του

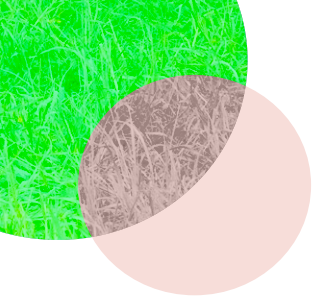
1. Εισαγωγή

Αγαπητοί αναγνώστες, καλώς ήρθατε στον κόσμο του διαλόγου! Σας προσκαλούμε να συμμετάσχετε σε ένα ταξίδι δημιουργίας ευκαιριών για περισσότερο διάλογο στην καθημερινή ζωή και να γίνετε πρεσβευτές διαλόγου για όλους!

Διαβάζετε ένα εγχειρίδιο με τίτλο *Διάλογος για όλους*. Ξεκλειδώστε τις δεξιότητες διαλόγου της κοινότητάς σας, οι οποίες απευθύνονται κυρίως σε εκπαιδευτές και διαμεσολαβητές. Αυτό το εγχειρίδιο έχει δημιουργηθεί ως μέρος του έργου Dialogue in Adult Learning (DIAL). Το όραμα του έργου DIAL μπορεί να συνοψιστεί ως «διάλογος για όλους». Αυτό μεταφράζεται στο να γίνει ο διάλογος και οι σχετικές δεξιότητες προσβάσιμα σε κάθε άτομο ή οργανισμό που θέλει να προωθήσει τον διάλογο στην κοινότητά του.

Είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας καλωσορίσουμε στον κύκλο των πρεσβευτών του DIALogue.

1.1 Γιατί είναι τόσο σημαντικός ο διάλογος;

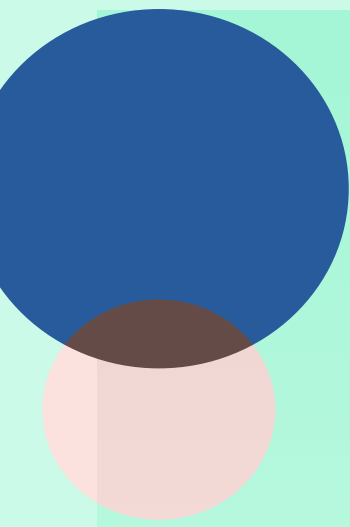
Ο διάλογος καθιστά δυνατό να γνωριστούμε και να καταλάβουμε ο ένας τον άλλον καλύτερα. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι ο διάλογος αποτελεί τη βάση για την επίτευξη συμφωνίας και την εξεύρεση κοινών λύσεων.

Στο επίπεδο της καθημερινής ζωής, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι ακούμε ο ένας τον άλλον για να καταλάβουμε τον άλλον, αντί να υπερασπιζόμαστε τις απόψεις μας και να προσπαθούμε να πείσουμε τους άλλους ότι έχουμε δίκιο. Σημαίνει επίσης ότι είμαστε ανοιχτοί και περίεργοι για την άποψη ενός άλλου ατόμου και ότι εκφράζουμε αυτό που εννοούμε με τέτοιο τρόπο ώστε να ακουστούμε και να μας καταλάβουν. Αυτό μπορεί να μας βοηθήσει να αποφύγουμε παρεξηγήσεις, να διευκολύνουμε τον εθελοντισμό με διαφορετικές ομάδες-στόχους, τις σχέσεις με τους γείτονές μας καλύτερες, τις διαπραγματεύσεις στην εργασία ευκολότερες, τις συναντήσεις γονέων στο σχολείο πιο γρήγορα ή να μιλάμε για τρέχουσες υποθέσεις στην κοινωνία λιγότερο έντονο.

Με άλλα λόγια, ο διάλογος είναι μια βασική δεξιότητα για την αύξηση της κοινής κατανόησης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την προώθηση της δέσμευσης στην κοινωνία¹. Παρόλο που ένα μεμονωμένο έργο όπως το DIAL μας δεν μπορεί από μόνο του να ασχοληθεί με αυτά τα θέματα, είναι μια συμβολή προς αυτή την κατεύθυνση.

Αν και εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι όλοι ξέρουμε πώς να μιλάμε ο ένας στον άλλον, καθώς, τελικά, μιλάμε από την παιδική μας ηλικία, η εμπειρία δείχνει ότι όλοι έχουμε διαφορετικά επίπεδα δεξιοτήτων διαλόγου (Διαβάστε περισσότερα για

¹ Για να διαβάσετε περισσότερα σχετικά με τις δεξιότητες διαλόγου ως μία από τις σημαντικές πτυχές των δημοκρατικών δεξιοτήτων και βασικό παράγοντα για την οικοδόμηση κοινοτήτων χωρίς αποκλεισμούς, μεταβείτε στο [Engage, EPALE Resource Kit](#) (2023).

έναν διάλογο ως βασική δεξιότητα ζωής, Ενότητα 2.2 αυτού του εγχειριδίου), και ακόμη κι αν έχουμε καλές δεξιότητες διαλόγου, μπορεί να αποτύχουμε σε ορισμένες καταστάσεις και πλαίσια. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να εξασκηθούμε, να αναπτυχθούμε και, κυρίως, να αποφασίσουμε συνειδητά να συμμετάσχουμε σε διάλογο και να συμβάλουμε σε καλύτερη συνεργασία, πιο γόνιμες σχέσεις, πιο συνδεδεμένες κοινότητες και να συμβάλλουμε στη γεφύρωση των χασμάτων της κοινωνικής πόλωσης.

**Ο διάλογος καθιστά
δυνατό να γνωριστούμε
και να καταλάβουμε ο
ένας τον άλλον καλύτερα.**

1.2 Σε ποιον απευθύνεται αυτό το εγχειρίδιο;

Αυτό το εγχειρίδιο είναι τόσο για έμπειρους εκπαιδευτές και διαμεσολαβητές όσο και για εσάς που μόλις ξεκινάτε την πορεία σας για την προώθηση του διαλόγου σε διαφορετικές καταστάσεις, στην εργασία, στην πολιτική ζωή, σε πολιτιστικά ιδρύματα ή ακόμα και στο σπίτι. Απευθύνεται δηλαδή σε πρεσβευτές διαλόγου σε όλα τα κοινωνικά στρώματα.

Για περισσότερους διαλόγους στη ζωή σας, μπορείτε να ξεκινήσετε διαβάζοντας το *Διάλογος για όλους. Ένας σύντομος οδηγός για το ξεκλείδωμα των δεξιοτήτων διαλόγου σας*, όπου μπορείτε να βρείτε έναν ορισμό του διαλόγου και τις βασικές αρχές και τα βήματα που μπορούν να σας οδηγήσουν σε έναν καλό διάλογο.

Εάν είστε σε θέση να διευθύνετε ένα μάθημα ή να διευκολύνετε διάφορα είδη εκδηλώσεων (σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, εταιρείες ή ΜΚΟ) ή εάν εργάζεστε με ενήλικες που έχουν λιγότερες ευκαιρίες για διάλογο ή η φωνή τους δεν ακούγεται στην κοινωνία και θέλετε για να τους ενδυναμώσετε, τότε αυτό το εγχειρίδιο είναι για εσάς. Μπορεί να σας βοηθήσει είτε να ενθαρρύνετε άλλους να οργανώσετε έναν διευκολυνόμενο διάλογο ή να παραδώσετε εκπαίδευση σχετικά με τις δεξιότητες διαλόγου.

Σας προσκαλούμε να χρησιμοποιήσετε το υλικό και τις στοχαστικές ερωτήσεις που έχουμε συμπεριλάβει σε κάθε κεφάλαιο με τρόπο που να εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες σας και τις ανάγκες της ομάδας-στόχου σας. Μη διστάσετε να χρησιμοποιήσετε τη δική σας εμπειρία και να πειραματιστείτε τολμηρά με διαφορετικούς τρόπους παράδοσης.

Είστε ευπρόσδεκτοι να επεκτείνετε το δίκτυο των πρεσβευτών διαλόγου και να μοιραστείτε αυτό το εγχειρίδιο επίσης με τους φίλους και τους συναδέλφους σας και οποιονδήποτε ενδιαφέρεται για διάλογο.

2. Ας μιλησουμε για τις δεξιότητες διαλογου για εναν καλυτερο κοσμο

Ως έμπειρος εκπαιδευτής ή διαμεσολαβητής, πιθανότατα έχετε έρθει σε επαφή με διάφορα μοντέλα που σχετίζονται με το διάλογο και παραδείγματα καλών πρακτικών, τα οποία συχνά έχουν σχεδιαστεί για συγκεκριμένους σκοπούς ή ρυθμίσεις διαλόγου, όπως η τάξη ή μια οργανωμένη εκδήλωση.

Με την ανάπτυξη του εγχειριδίου για τον καθημερινό διάλογο, στόχος μας είναι να βοηθήσουμε στη δημιουργία χώρων όπου όλοι μπορούν να συμμετέχουν σε διάλογο και αμοιβαία μάθηση και να συμπληρώσουμε τους ήδη υπάρχοντες.

2.1 Τι είναι ο διάλογος;

Σε αυτό το εγχειρίδιο θα θέλαμε να ορίσουμε τον διάλογο στην εκπαίδευση ενηλίκων μέσω του ορισμού που χρησιμοποιείται στο έργο DIAL, ο οποίος έχει ως εξής:

Ο διάλογος είναι μια γνήσια ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών που μπορεί να δημιουργήσει νέες ιδέες και να μας βοηθήσει να δούμε διαφορετικές οπτικές γωνίες. Ακούγοντας ο ένας τον άλλον, εμβαθύνουμε την κατανόησή μας και τη σύνδεσή μας μεταξύ μας. Αφού λάβουμε μέρος σε έναν διάλογο, μπορεί να βρεθούμε να αλλάξουμε και να αναπτυχθούμε. Σε έναν καλό διάλογο νιώθουμε καλά, δημιουργεί γέφυρες και διευκολύνει τη συνεργασία.

Τα κύρια σημεία ενός οδηγού διαλόγου που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου DIAL που θα θέλαμε να παρουσιάσουμε εδώ είναι οι αρχές και οι τέσσερις δεξιότητες διαλόγου. Μπορείτε να βρείτε μια λεπτομερή περιγραφή και τα βήματα για έναν καλό διάλογο στο *Διάλογος για όλους. Ένας σύντομος οδηγός για να ξεκλειδώσετε τις δεξιότητες διαλόγου σας*.

Οι βασικές αρχές ενός διαλόγου που πρέπει να τηρούνται είναι οι ακόλουθες:

- Οποιοσδήποτε μπορεί να συμμετάσχει και να μοιραστεί την ιστορία του εξίσου
- Όλοι έχουν ανοιχτό και περίεργο μυαλό
- Δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις
- Οι άνθρωποι σέβονται ο ένας τον άλλον
- Όλοι συμμετέχουν στη δημιουργία μιας ασφαλούς και εμπιστευτικής ατμόσφαιρας

Για να έχετε έναν καλό διάλογο, είναι σημαντικό να χρησιμοποιήσετε αυτές τις δεξιότητες:

- αυτοστοχασμός
- ακρόαση
- ομιλία
- αναστολή αντιδράσεων

Πιστεύουμε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις όλοι μας είμαστε ήδη ικανοί να κάνουμε διάλογο και ταυτόχρονα έχουμε πλήρη επίγνωση ότι για έναν εποικοδομητικό διάλογο σε καθημερινές καταστάσεις είναι σημαντικό να αναπτύσσουμε συνεχώς τις δεξιότητές μας. Και είναι αποστολή των πρεσβευτών διαλόγου να υποστηρίζουν τους ενήλικες να αναπτύξουν αυτές τις δεξιότητες για να τους εξυπηρετήσουν καλύτερα σε διαφορετικά περιβάλλοντα, ειδικά εκείνους που δεν έχουν την αυτοπεποίθηση και τις δεξιότητες να συμμετέχουν σε έναν διάλογο και κατά συνέπεια, συμμετέχουν λιγότερο στην πολιτική ζωή.

- Ποιες αξίες προβάλλω όταν βρίσκομαι σε διάλογο με άλλους;
- Τι χρειάζομαι για να είμαι πραγματικά ανοιχτός σε μια συζήτηση;
- Τι αλλάζει σε μια συζήτηση όταν είμαι πραγματικά περίεργος;

**Για να έχετε έναν
καλό διάλογο,
είναι σημαντικό να
χρησιμοποιήσετε
αυτές τις δεξιότητες:**

- αυτοστοχασμός
- ακρόαση
- ομιλία
- αναστολή
αντιδράσεων

2.2 Ο διάλογος ως δεξιότητα ζωής

Ο διάλογος είναι μια ικανότητα που μπορεί να συνδεθεί με ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων ζωής, όπως η φροντίδα της υγείας και των οικονομικών κάποιου. Μαζί με βασικές δεξιότητες όπως ο αλφαριθμητισμός, η αριθμητική και οι ψηφιακές δεξιότητες, οι δεξιότητες ζωής έχουν αποδειχθεί σε διάφορες μελέτες ότι είναι ωφέλιμες με πολλούς τρόπους: Συνδέονται με την αίσθηση αυτονομίας ενός ατόμου και το πώς αντιλαμβάνεται τον εαυτό του, αλλά και με το πόσο μακριά συμμετέχουν στην κοινωνία και ακόμη και στην αγορά εργασίας.

Όπως συμβαίνει με όλες τις βασικές δεξιότητες ή δεξιότητες ζωής, η ικανότητα του διαλόγου δεν πέφτει ομοιόμορφα. Ευρωπαϊκές μελέτες δείχνουν ότι όσο πιο επίσημη εκπαίδευση έχει ένα άτομο, τόσο καλύτερα μπορεί να διαχειριστεί τα οικονομικά του και όσο πιο ικανοποιημένος είναι με τη ζωή του, τόσο πιο πιθανό είναι να πιστεύει ότι το να ακούει άλλες απόψεις είναι ωφέλιμο. Αυτό σημαίνει ότι είχαν πιθανώς περισσότερες πιθανότητες να συμμετάσχουν στον διάλογο. Η απόκτηση δεξιοτήτων ζωής, όπως δεξιότητες διαλόγου ή αλληλεπίδρασης, μπορεί να έχει ένα ενδυναμωτικό αποτέλεσμα και να κάνει το άτομο να θέλει να μάθει και να συμμετέχει περισσότερο.

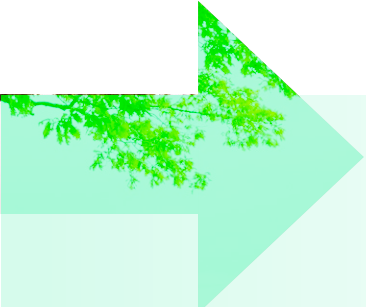
Στον τομέα της εκπαίδευσης, αυτή η ιδέα μπορεί να εντοπιστεί στην [Παιδαγωγική των Καταπιεσμένων του Paulo Freire](#) (1970, 2005). Ο Freire συνέδεσε τον διάλογο με την κριτική σκέψη, η οποία είναι μια άλλη βασική δεξιότητα στην ικανότητα συμμετοχής σε διάλογο. Γι' αυτό είναι πολύ σημαντικό να βοηθήσουμε τους ανθρώπους να αποκτήσουν δεξιότητες διαλόγου και να ενθαρρύνουμε ιδιαίτερα άτομα που δεν έχουν τόσες πολλές ευκαιρίες να συμμετάσχουν σε διάλογο.

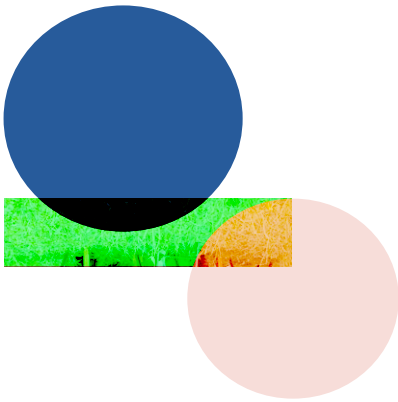
Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να αναπτύξει κανείς τις δεξιότητες διαλόγου. Οι δεξιότητες διαλόγου δεν είναι φυσικά για όλους μας. Υπάρχουν πολλά πράγματα που επηρεάζουν την ικανότητά μας να αλληλεπιδρούμε με άλλους από την πρώιμη

αλληλεπίδραση με τους φροντιστές μας, στο σχολείο ή με φίλους μέχρι τη δουλειά και άλλα πλαίσια. Αλλά είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι πιο σημαντικές δεξιότητες που απαιτούνται για τον διάλογο μπορούν να αποκτηθούν από όλους.

Ας ρίξουμε μια ματιά στο πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τα άτομα να αποκτήσουν δεξιότητες διαλόγου στην εκπαίδευση ενηλίκων. Η ενίσχυση των δεξιοτήτων διαλόγου μπορεί να είναι ο μαθησιακός στόχος της ίδιας της εκπαίδευσης ή η βελτίωσή τους μπορεί να οικοδομηθεί στην εκπαίδευση με άλλους τρόπους. Το μάθημα ή άλλη εκπαιδευτική εκδήλωση μπορεί να αφορά ένα τελείως διαφορετικό θέμα, αλλά αν βασίζεται σε συζητήσεις με σεβασμό, ασκήσεις αυτοστοχασμού και ενεργητική ακρόαση, ενισχύει επίσης τις δεξιότητες διαλόγου.

Η εκπαίδευση ενηλίκων χαρακτηρίζεται από προτίμηση για αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, τάση για εσωτερικά κίνητρα και εστίαση στην άμεση εφαρμογή της νέας γνώσης σε καταστάσεις και προβλήματα της πραγματικής ζωής. Οι ενήλικες παρακινούνται από την κατανόηση της συνάφειας αυτών που μαθαίνουν. Γι' αυτό είναι σημαντικό να προσδιορίσουμε το «γιατί» πίσω από τη μάθηση: γιατί είναι ωφέλιμο να μαθαίνει κανείς καλύτερες δεξιότητες διαλόγου και πώς μπορεί να επηρεάσει την καθημερινότητά του. Η εκμάθηση δεξιοτήτων διαλόγου σε μια ομάδα και η δυνατότητα επανάληψης τους μέσω πρακτικών ασκήσεων αυξάνει το εσωτερικό κίνητρο και βοηθά στην εφαρμογή των νέων δεξιοτήτων στην πράξη.

-
- Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των μαθητών με τους οποίους συνεργάζομαι;
 - Πώς αντιλαμβάνομαι τις δεξιότητες διαλόγου τους;
 - Σε ποια πτυχή θα χρειάζονταν υποστήριξη για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων διαλόγου τους;

2.3 Διάλογος σε σχέση με άλλες προσεγγίσεις συνομιλίας

Όταν μιλάμε για διάλογο, μπορεί να χρησιμοποιούμε διαφορετικές λέξεις όπως συνομιλία, συζήτηση, συζήτηση, ενημέρωση, συνάντηση, αλληλεπίδραση, επικοινωνία ή απλώς μια ομιλία. Αυτό μπορεί να προκαλέσει σύγχυση γιατί ονομάζοντας κάτι με συγκεκριμένο τρόπο δημιουργούμε διαφορετικές προσδοκίες για το αποτέλεσμα.

Επομένως, αξίζει να σταματήσουμε για λίγο και να σκεφτούμε τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών προσεγγίσεων συνομιλίας.

Σε αντίθεση με άλλες προσεγγίσεις, ο διάλογος δεν έχει στόχο να φέρει ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα, αλλά ο κύριος στόχος του είναι να γνωριστούμε και να κατανοήσουμε καλύτερα τις απόψεις των άλλων.

Ο διάλογος μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για περαιτέρω συζήτηση, καθώς δημιουργεί ένα ανοιχτό και φιλικό περιβάλλον επικοινωνίας και βοηθά στη δημιουργία μιας καλής συνήθειας για συζήτηση χωρίς αποκλεισμούς. Στο διάλογο, οι άνθρωποι συμμετέχουν σε συνομιλία με την πρόθεση να μοιραστούν απόψεις και να αναζητήσουν αμοιβαία κατανόηση. Ακόμα κι αν δεν μοιάζει με μια συζήτηση ή επιχείρημα, που συχνά επικεντρώνεται στην απόδειξη ενός σημείου ή στη νίκη, ορισμένα μέρη ή τεχνικές διαλόγου, όπως η ενεργητική ακρόαση, η ενσυναίσθηση και η προθυμία να εξετάσουμε διαφορετικές απόψεις, μπορεί να είναι πολύ χρήσιμα σε διαφορετικά είδη συνομιλίας.

Ο διάλογος μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως καταλύτης για περαιτέρω συζητήσεις, διαπραγματεύσεις, ακόμη και κοινωνικό διάλογο, αν αναφέρουμε μερικές προσεγγίσεις. Δημιουργεί μια βάση για αμοιβαίο σεβασμό, ενεργό ακρόαση και εξερεύνηση ιδεών, ανοίγοντας το δρόμο για βαθύτερη κατανόηση, συνεργασία και τη δυνατότητα για συλλογική ανάπτυξη.

Από την άλλη πλευρά, η συζήτηση και η διαπραγμάτευση έχουν ένα σαφές αποτέλεσμα:

- Η συζήτηση είναι μια επίσημη, εξαιρετικά δομημένη, μερικές φορές ακαδημαϊκή και συχνά δημόσια συζήτηση για ένα συγκεκριμένο θέμα, κατά την οποία παρουσιάζονται επιχειρήματα (κυρίως προετοιμασμένα πριν) από διαφορετικές πλευρές σχετικά με ένα θέμα. Η συζήτηση μπορεί επίσης να μοιάζει με οργανωμένη πειθαρχία, η οποία είναι συχνά ανταγωνιστική. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως εκπαιδευτική μέθοδος.
- Η διαπραγμάτευση είναι μια στρατηγική συζήτηση μεταξύ δύο μερών για την επίλυση ενός ζητήματος με τρόπο που και τα δύο βρίσκουν αποδεκτό (επίτευξη συναίνεσης ή επίτευξη συμφωνίας). Ο πυρήνας των αποτελεσματικών διαπραγματεύσεων είναι ένα αποτέλεσμα WIN – WIN. Με άλλα λόγια, για να έχουν νόημα οι διαπραγματεύσεις, οι διαπραγματευτές θα πρέπει να κερδίσουν περισσότερα από τις διαπραγματεύσεις από ό,τι θα είχαν εάν η διαπραγμάτευση δεν είχε πραγματοποιηθεί. Η διαπραγμάτευση μπορεί να συμβεί σε διαφορετικούς τύπους καταστάσεων, όπως οι ιδιοκτήτες και οι ενοικιαστές που διαπραγματεύονται τους όρους μίσθωσης, οι γονείς και τα παιδιά διαπραγματεύονται οικιακές δουλειές ή προνόμια ή σε επιχειρηματικούς εταίρους που διαπραγματεύονται τους όρους συνεργασίας.

Η λέξη διάλογος συνδέεται επίσης με τον όρο κοινωνικός διάλογος, ο οποίος περιλαμβάνει κάθε είδους διαπραγμάτευση, διαβούλευση ή απλώς ανταλλαγή πληροφοριών για θέματα κοινού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με την οικονομική και κοινωνική πολιτική μεταξύ ή μεταξύ εκπροσώπων κυβερνήσεων, εργοδοτών, κοινωνίας.

Πόσο χρόνο χρειάζομαι για να γνωρίσω τους άλλους και την άποψή τους πριν ξεκινήσω μια συζήτηση ή μια διαπραγμάτευση;

2.4 Η σημασία της ασφάλειας και της εμπιστοσύνης σε έναν διάλογο

Κατά τη διαδικασία δημιουργίας του οδηγού *Διάλογος για όλους*. Ένας σύντομος οδηγός για να ξεκλειδώσετε τις δεξιότητές σας στο διάλογο, συμβουλευτήκαμε διάφορους ενδιαφερόμενους που επεσήμαναν ότι στην καθημερινή ζωή και στην εργασία η ασφάλεια και η εμπιστοσύνη είναι απαραίτητες για να υπάρξει ένας διάλογος, με γνώμονα την ψυχολογική ασφάλεια. Ως εκ τούτου, θα θέλαμε να επιστήσουμε την προσοχή σας σε αυτήν την πτυχή του διαλόγου σε αυτό το σημείο.

Η αίσθηση της ασφάλειας είναι ένα από τα κλειδιά για τη συμμετοχή σε ένα διάλογο, ώστε να μπορούμε να νιώθουμε άνετα να εκφράζουμε τις απόψεις μας χωρίς τον φόβο της κρίσης ή το φόβο πιθανών αρνητικών συνεπειών, όπως να χάσουμε τη δουλειά μας ή να νιώθουμε αμηχανία ή ταπείνωση λόγω σχόλια που έγιναν από άλλους. Όταν αισθανόμαστε ασφαλείς σε μια συνομιλία, είμαστε πιο πρόθυμοι να μοιραστούμε τις ιδέες μας, τις λύσεις, τις ανησυχίες μας ακόμη και να αποκαλύψουμε άγνοια για θέματα, αντί να επιλέγουμε να παραμείνουμε σιωπηλοί.

Εάν βιώνουμε την επαφή με άλλους ως ασφαλή, τότε βιώνουμε την εμπιστοσύνη. Είναι σημαντικό για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης να νιώθουμε αποδεκτοί όπως είμαστε και σεβαστοί ως άνθρωποι. Από την άλλη πλευρά, είναι σημαντικό να σεβόμαστε τους άλλους στις πεποιθήσεις τους και σε ό,τι είναι σημαντικό για αυτούς, όπως επίσης ήταν να σεβόμαστε το περιβάλλον από το οποίο προέρχονται και να τους αντιλαμβανόμαστε ως καλοπροαίρετους.

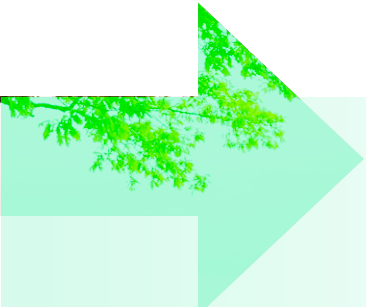
Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης είναι αμφίδρομος. Αν είμαστε ανοικτοί και ειλικρινείς στη συζήτηση, είναι πιο εύκολο να ανοιχτούν και οι άλλοι. Η εμπιστοσύνη αντανακλάται σε ένα ανοικτό, υποστηρικτικό και φιλικό περιβάλλον επικοινωνίας. Συχνά οι δείκτες που δείχνουν ότι οι άνθρωποι είναι χαλαροί

στη συζήτηση είναι το χιούμορ και το γέλιο. Υπάρχει μια ροή στην ανταλλαγή απόψεων και νιώθουμε έτοιμοι να μοιραστούμε.

Ένας από τους τρόπους που μπορεί να μας βοηθήσει να κερδίσουμε και να αναπτύξουμε εμπιστοσύνη στην πρώτη μας επαφή με ένα άλλο άτομο είναι να αντικατοπτρίζουμε τη γλώσσα του σώματος, τον τόνο της φωνής, τον ρυθμό ομιλίας, τη στάση του σώματος και τις χειρονομίες του. Όταν βηματοδοτούμε ένα άλλο άτομο, είναι πιο πιθανό να πατήσουμε τα παπούτσια του και να βιώσουμε πώς βλέπει τον κόσμο, μπορούμε να δείξουμε ότι νοιαζόμαστε και ως αποτέλεσμα, μπορεί να νιώθουμε επίσης πιο κατανοητοί από εκείνους.

Ωστόσο, το συναίσθημα της εμπιστοσύνης πυροδοτείται όχι μόνο από την τρέχουσα κατάσταση, αλλά και από τις προηγούμενες εμπειρίες μας και τις καταστάσεις από τις οποίες προερχόμαστε. Όταν ένα άλλο άτομο φαίνεται συγκρατημένο, απρόθυμο να μιλήσει, ή ακόμα και απότομο ή αγενές, παρά τις καλές μας προθέσεις να το προσεγγίσουμε, αντί να κρίνουμε ή να κάνουμε τις δικές μας ερμηνείες για το τι μπορεί να σκέφτεται ή να αισθάνεται, επιλέξτε την περιέργεια. Ποτέ δεν ξέρουμε πώς είναι η εμπειρία ενός άλλου ανθρώπου.

Εν ολίγοις, αν ακολουθήσουμε τις αρχές και τα βήματα ενός διαλόγου όπως περιγράφονται στο *Διάλογος για όλους*. Ένας σύντομος οδηγός για να ξεκλειδώσετε τις δεξιότητές σας στο διάλογο, μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα ασφαλές περιβάλλον γεμάτο εμπιστοσύνη που είναι η βάση για να πραγματοποιηθεί πραγματικός διάλογος.

-
- Τι χρειάζομαι για να νιώσω ψυχολογική ασφάλεια σε μια συνομιλία;
 - Τι με βοηθάει να εμπιστεύομαι τους άλλους;
 - Πώς μπορώ να υποστηρίξω τους άλλους να αισθάνονται ψυχολογική ασφάλεια σε έναν διάλογο;
 - Τι συμβάλλω στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης στις συνομιλίες μου με τους άλλους;

3. Γίνετε πρεσβεις του διαλογου

Σύμφωνα με το όραμα του έργου, «διάλογος για όλους», στόχος μας είναι πρωτίστως να προωθήσουμε τον διάλογο και τις σχετικές δεξιότητες με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι εξίσου προσβάσιμες σε όλους. Θα θέλαμε να απευθυνθούμε ειδικά σε εκείνους τους μαθητές που αγωνίζονται με τις δεξιότητες ζωής ή έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Ως πρεσβευτές διαλόγου σας ενθαρρύνουμε όχι μόνο να παρέχετε εκπαιδεύσεις για το διάλογο ή να διευκολύνετε μια εκδήλωση που περιλαμβάνει διάλογο, αλλά και να προωθήσετε το διάλογο στην εργασία και την καθημερινή σας ζωή.

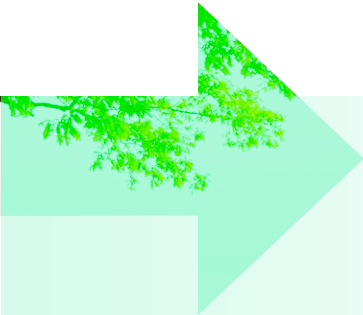
Με οποιονδήποτε από τους τρόπους που αποφασίζετε να προωθήσετε το διάλογο, λάβετε υπόψη τα χαρακτηριστικά της ομάδας-στόχου, προσαρμόστε τη γλώσσα και επιλέξτε τις κατάλληλες μεθόδους.

3.1 Περισσότεροι διάλογοι στη ζωή σας

Ο διάλογος δεν είναι απλώς μια μέθοδος, μπορεί να είναι τρόπος ζωής και φιλοσοφία, γι' αυτό σας προκαλούμε να χρησιμοποιήσετε τις δεξιότητες διαλόγου όσο το δυνατόν περισσότερο και στην καθημερινότητά σας, για να κάνετε τη διαφορά όχι μόνο στον ρόλο σας ως επαγγελματία αλλά και στις κοινότητες στις οποίες συμμετέχετε στην προσωπική σας ζωή ως ενεργός πολίτης. Έτσι, όχι μόνο μιλάμε για διάλογο, αλλά προχωράμε στην ομιλία και χρησιμοποιούμε ουσιαστικά δεξιότητες διαλόγου στην καθημερινή μας επικοινωνία με συναδέλφους, επιχειρηματικούς εταίρους ή μέλη της οικογένειας ή τους γείτονές μας.

Παρακαλούμε βουτήξτε στον οδηγό μας *Διάλογος για όλους*. Ένας σύντομος οδηγός για να ξεκλειδώσετε τις δεξιότητές σας στο διάλογο και εξοικειωθείτε με τις αρχές και τα βήματα που μπορείτε να ακολουθήσετε χρησιμοποιώντας το διάλογο στην καθημερινή σας επικοινωνία. Μπορείτε επίσης να ελέγξετε τις δραστηριότητες που μπορεί να είναι χρήσιμες για εσάς στο Κεφάλαιο 4 αυτού του εγχειριδίου.

-
- Σε ποιο βαθμό χρησιμοποιώ ήδη τις δεξιότητές σας στον διάλογο, όπως περιγράφεται στον οδηγό;
 - Ποια είναι η υπερδύναμη του διαλόγου μου;
 - Ποιες είναι οι εφιαλτικές μου καταστάσεις σε έναν διάλογο;
 - Τι μπορώ να αλλάξω στην προσέγγισή μου;
 - Τι θα αλλάξει αν το κάνω αυτό;

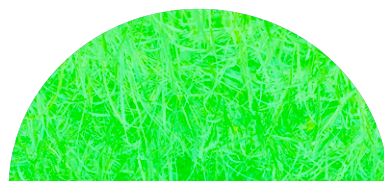
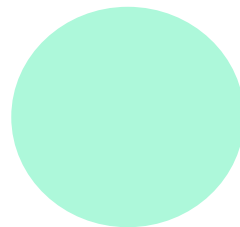
Αυτό που επιδιώκουμε είναι ότι όσο περισσότεροι από εμάς προχωράμε στην ομιλία και δίνουμε ζωή στον διάλογο στις καθημερινές μας αλληλεπιδράσεις, τόσο καλύτερες σχέσεις και πιο συνδεδεμένες κοινότητες πρόκειται να δημιουργήσουμε.

3.2 Διάδοση του διαλόγου

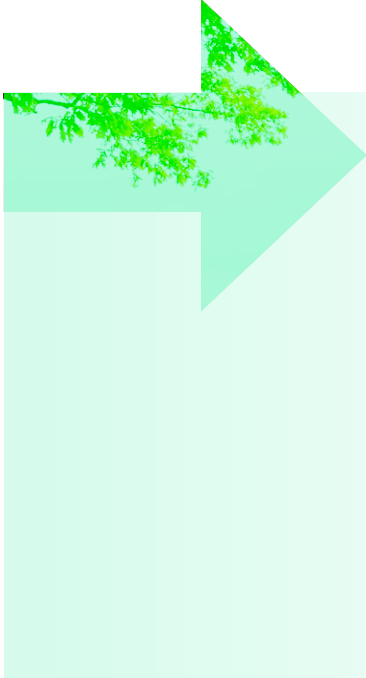
Αν θέλουμε να ενσωματώσουμε τον διάλογο στην καθημερινή επικοινωνία, η προώθηση του διαλόγου δεν μπορεί να είναι απλώς μια εκδήλωση που θα γίνει μία φορά. Είναι σημαντικό να βρούμε τρόπους διάδοσης του διαλόγου, ώστε οι άνθρωποι να δουν τα οφέλη του καλού διαλόγου και να παρακινηθούν να τον χρησιμοποιήσουν στη ζωή και τις καθημερινές τους δραστηριότητες.

Ακολουθούν μερικές ιδέες χαμηλού ορίου για το πώς να τραβήξετε την προσοχή στο διάλογο και να ενθαρρύνετε τη χρήση του:

- Δώστε παράδειγμα καλού διαλόγου σε όλη την επικοινωνία στην κοινότητά σας και δείξτε τις δεξιότητές σας στο διάλογο
- Συμμετέχετε τακτικά μέλη της κοινότητάς σας σε σύντομους μίνι διαλόγους, ώστε να τους περιμένουν ήδη με ανυπομονησία
- Χρησιμοποιήστε τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με διαλογικό τρόπο και προωθήστε το διάλογο με αναρτήσεις σχετικά με το διάλογο, αρχές και βήματα διαλόγου, καλή πρακτική του διαλόγου, αποσπάσματα σχετικά με το διάλογο κ.λπ.
- Θέστε σαφείς κανόνες για τα εσωτερικά φόρουμ
- Γράψτε ένα σημάδι στην αίθουσα συσκέψεων ως υπενθύμιση των κανόνων επικοινωνίας σε όλες τις συναντήσεις
- Φτιάξτε μια αφίσα με τα βασικά σημεία για διάλογο στο περιβάλλον σας (π.χ. για άτομα που ζουν σε οίκο ηλικιωμένων)
- Δημιουργήστε έναν σελιδοδείκτη με συμβουλές για διάλογο για τους επισκέπτες της βιβλιοθήκης
- Εκτυπώστε ένα φυλλάδιο για εθελοντές

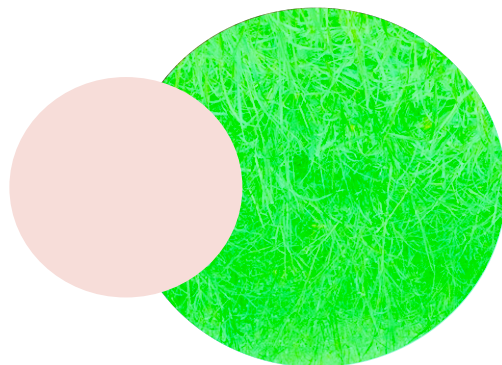

- Εκτυπώστε τις αρχές του διαλόγου σε ένα τραπεζομάντιλο για να ενθαρρύνετε το διάλογο κατά τη διάρκεια του μεσημεριανού γεύματος ή του δείπνου στο σπίτι (Μπορείτε να βρείτε τις αρχές στο *Διάλογος για όλους. Ένας σύντομος οδηγός για να ξεκλειδώσετε τις δεξιότητές σας διαλόγου.*)

- Τι μου έρχεται στο μυαλό όταν μιλάω για την προώθηση των δεξιοτήτων διαλόγου στο καθημερινό μου περιβάλλον στην εργασία ή στην κοινότητά μου;
- Ποιους τρόπους προώθησης μπορώ να αντέξω οικονομικά σύμφωνα με τον προϋπολογισμό μου;
- Ποιοι είναι οι τρόποι προώθησης του διαλόγου που ευθυγραμμίζεται με την προσωπικότητά μου;

Συνεχίστε την καλή δουλειά – είναι ο τρόπος για να διασφαλίσετε τη μακροζωία των δεξιοτήτων που μαθαίνουμε.

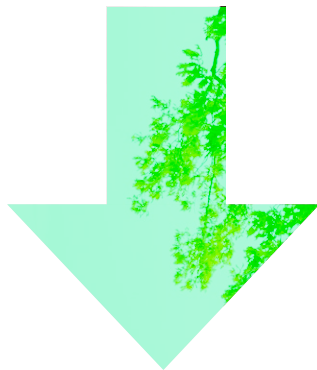

3.3 Οργάνωση ενός διευκολυνόμενου διαλόγου

Μία από τις δυνατότητες που έχετε ως πρέσβης για την προώθηση του διαλόγου είναι να οργανώσετε έναν διευκολυνόμενο διάλογο για ένα θέμα που θα ήταν ενδιαφέρον για την ομάδα στόχο, για παράδειγμα σχετικά με την άνοια για φροντιστές και μέλη της οικογένειας απόμων που έχουν διαγνωστεί με άνοια, σε ένα βιβλίο που έχουμε όλοι διαβάσει σε μια λέσχη βιβλίων της τοπικής βιβλιοθήκης ή σε πιθανά έργα σε μια κοινότητα κατοικίας ή σε ένα σχολείο. Η εκδήλωση θα μπορούσε να διευκολυνθεί με βάση την προσέγγιση διαλόγου μας, δίνοντας στους μαθητές την εμπειρία ενός καλού διαλόγου. Έτσι, θα αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στον διάλογο και κατά συνέπεια θα αυξήσουν τη συμμετοχή τους στις κοινότητές τους.

Όταν οργανώνετε έναν διευκολυνόμενο διάλογο, είναι καλό να σκεφτείτε εκ των προτέρων ποιο θέμα θα ήταν καλό να συζητήσετε, ποια είναι τα χαρακτηριστικά του κοινού-στόχου, πώς να τους παρακινήσετε να παρακολουθήσουν την εκδήλωση, πού θα πραγματοποιηθεί η εκδήλωση, ποιες ανάγκες logistics να φροντίσει και ούτω καθεξής.

Για να σας διευκολύνουμε, έχουμε ετοιμάσει ένα πρότυπο με τις απαραίτητες πτυχές που είναι σημαντικό να αντιμετωπίσουμε για έναν επιτυχημένο διευκολυνόμενο διάλογο.

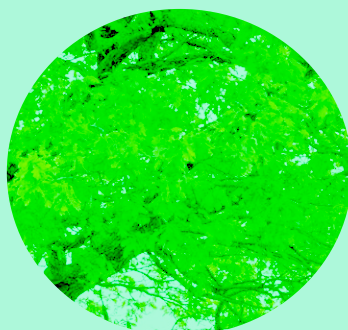

Αναγκη

Γιατί είναι σημαντικό να υπάρχει αυτός ο διάλογος;

Ωρα και μέρος

Πού και πότε θα γίνει η εκδήλωση του διαλόγου;

Στοχος

Τι θα θέλατε να επιτύχετε με αυτό ή είναι απλώς φιλική συνομιλία;

Κινητρο

Γιατί θα ήθελαν οι άνθρωποι να παρακολουθήσουν αυτόν τον διάλογο;
Πώς θα μπορούσατε να τους παρακινήσετε;

Θεμα

Ποιο είναι το θέμα της συζήτησης;

Προσεγγιζοντας

Πώς προσεγγίζετε την ομάδα-στόχο;

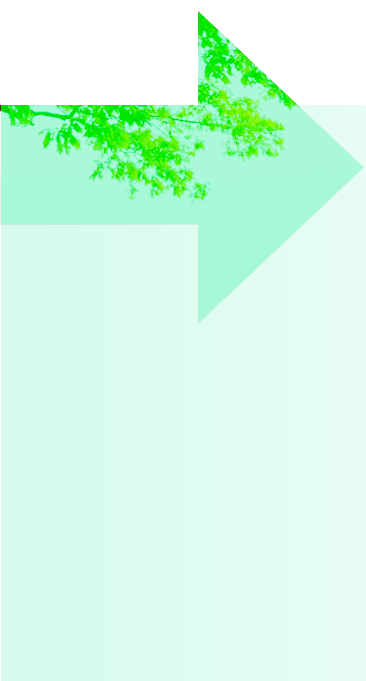
Ομαδα-στοχος

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου;

Για ποιον είναι σημαντικό αυτό το θέμα και γιατί;

Θα θέλαμε να σας προσκαλέσουμε να ρίξετε μια ματιά στον «Διάλογο για όλους. Ένας σύντομος οδηγός για να ξεκλειδώσετε τις δεξιότητες διαλόγου» σας καθοδηγεί να εξοικειωθείτε με τις αρχές και τα βήματα που μπορείτε να κάνετε για τη διευκόλυνση ενός διαλόγου. Καλό είναι να προετοιμαστείτε εκ των προτέρων πώς θα επικοινωνήσετε με τους συμμετέχοντες και ποιες αρχές θα ακολουθήσετε όλοι στη συζήτηση. Μπορείτε επίσης να ελέγξετε τις συμβουλές για το πώς να διευκολύνετε το διάλογο, πώς να χειρίζεστε ορισμένες δύσκολες καταστάσεις και ορισμένες δραστηριότητες που μπορεί να σας φανούν χρήσιμες στο Κεφάλαιο 4 αυτού του εγχειριδίου.²

Για να μάθετε σε ποιο βαθμό έχετε συμβάλει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων διαλόγου των συμμετεχόντων σε μια εκδήλωση, σας προτείνουμε να συλλέξετε σχόλια από αυτούς. Μία από τις δυνατότητες θα μπορούσε να είναι μια σύντομη, διαδικτυακή έρευνα μετά την εκδήλωση. Ή μπορείτε να ζητήσετε σχόλια επί τόπου. Θα μπορούσατε να ρωτήσετε στο τέλος, για παράδειγμα, εάν οι συμμετέχοντες έμαθαν κάτι καινούργιο, εάν ένιωθαν ασφαλείς και ασχολήθηκαν με άλλα άτομα, εάν ακούστηκαν ή αν άκουγαν άλλους και αν συζητήθηκαν σχετικά θέματα.

-
- Ποιο είναι ένα θέμα με το οποίο ο ίδιος είμαι παθιασμένος;
 - Ποιο είναι ένα θέμα που θα προκαλέσει την προσοχή της ομάδας στόχου μου;
 - Ποιο είναι το θέμα που απασχολεί άτομα στον οργανισμό/κοινότητά μου και για το οποίο θα ήταν σημαντικό να μιλήσω;
 - Πώς θα μπορούσα ως πρεσβευτής διαλόγου να υποστηρίξω την ανάπτυξη των δεξιοτήτων διαλόγου των συμμετεχόντων;

²Ένα παράδειγμα καλής πρακτικής οργάνωσης διευκολυνόμενου διαλόγου είναι το Φινλανδικό έργο Timeout. Μάθετε περισσότερα για αυτό στο: [Timeout - ένας νέος τρόπος για να έχετε μια επικοινωνιακή συζήτηση - Sitra](#)

3.4 Παράδοση εκπαιδευτικής εκδήλωσης

Η παράδοση ενός μαθήματος ή άλλου είδους εκδήλωσης κατάρτισης είναι μια εξαιρετική ευκαιρία για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ανάπτυξη δεξιοτήτων διαλόγου, από την ευαισθητοποίηση της σημασίας του διαλόγου έως την προώθηση των ικανοτήτων που χρειαζόμαστε για τη συμμετοχή ή/και τη διευκόλυνση ενός διαλόγου.

Για να σας διευκολύνουμε, έχουμε ετοιμάσει ένα πρότυπο με τις απαραίτητες πτυχές που είναι σημαντικό να αντιμετωπίσουμε για να διασφαλίσουμε τον επιτυχημένο σχεδιασμό και την παράδοση μιας εκπαιδευτικής εκδήλωσης.

Το μαθησιακό αποτέλεσμα

Πώς συγκεντρώνονται τα σχόλια;
Πώς ασφαρίζεται η διάδοση της νέας γνώσης;

Η ανάγκη

Γιατί παρέχεται η εκπαίδευση;
Ποια είναι η προστιθέμενη αξία που φέρνει;

Σε ποιον

Ποιες είναι οι ομάδες-στόχοι που επωφελούνται από την εκπαίδευση;
Πόσοι συμμετέχοντες αναμένεται να συμμετάσχουν;

Επόμενα βήματα

Τα επόμενα βήματα του προγραμματισμού της εκπαίδευσης
Τα επόμενα βήματα της φροντίδας των πρακτικών θεμάτων

Προώθηση

Ποια κανάλια πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση της εκπαίδευσης;

Χρηματοδότηση

Η εκπαίδευση είναι δωρεάν ή υπάρχει χρέωση;

**Ποιος θα εκτελέσει την εκπαίδευση;
Ποια είναι η γνώση που χρειάζονται;**

Στο έργο DIAL έχουμε ετοιμάσει ένα σχέδιο εκπαίδευσης για ένα μάθημα 12 ωρών. Αποτελείται από τις ακόλουθες ενότητες:

- **Ενότητα 1: Γιατί διάλογος**
- **Ενότητα 2: Τι είναι ο διάλογος και βασικές δεξιότητες διαλόγου**
- **Ενότητα 3: Πώς να διευκολύνετε έναν διάλογο**
- **Ενότητα 4: Τι ακολουθεί: Ας φέρουμε περισσότερο διάλογο στην καθημερινή ζωή**

Ανάλογα με το ποιον θέλετε να εκπαιδεύσετε, μπορείτε είτε να εκτελέσετε και τις τέσσερις ενότητες (σε αυτή την περίπτωση θα εκπαιδεύατε νέους πρεσβευτές διαλόγου) είτε να επιλέξετε να εκτελέσετε μόνο ορισμένες ενότητες, για παράδειγμα Ενότητα 1, Ενότητα 2 και μέρη της Ενότητας 4, συμπεριλαμβάνοντας τις τελικές δραστηριότητες για την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης (σε αυτήν την περίπτωση θα εκπαιδεύατε την ομάδα-στόχο σας στις δεξιότητες διαλόγου). Μπορεί να πραγματοποιηθεί αυτοπροσώπως ή διαδικτυακά και να χωριστεί σε δύο, τρεις ή περισσότερες συνεδρίες.

Σημειώστε ότι η διάρκεια των Ενοτήτων δεν είναι απαραίτητα ίση. Μπορείτε να προσαρμόσετε τον σχεδιασμό της εκπαίδευσης στη διάρκεια της εκπαίδευσης και στο επιθυμητό επίπεδο δεξιοτήτων των συμμετεχόντων, σύμφωνα με την εμπειρία, τις γνώσεις, τις προσδοκίες, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων.

Με οποιονδήποτε από τους τρόπους που αποφασίζετε να παραδώσετε μια εκπαίδευση, λάβετε υπόψη τα χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου, προσαρμόστε τη γλώσσα και επιλέξτε τις κατάλληλες δραστηριότητες. Αφήστε την εκπαίδευση να είναι όσο το δυνατόν πιο διαδραστική και ενσωματώστε τον διάλογο στην ίδια την εκπαίδευση – έτσι ώστε να προχωρήσουμε στην ομιλία.

Θυμηθείτε να προσθέσετε τα ενεργοποιητικά και τις δραστηριότητες προθέρμανσης της επιλογής σας, κατά προτίμηση εκείνα που συνδέονται με το διάλογο και τον συγκεκριμένο στόχο της ενότητας, όταν είναι απαραίτητο.

Ενότητα 1: Γιατί διάλογος

Μαθησιακό αποτέλεσμα

Ευαισθητοποίηση της ανάγκης για διάλογο στην προσωπική ζωή, στον οργανισμό σας και στο κοινωνικό σύμπλοκο

- Παρουσίαση του έργου DIAL, η εκπαίδευση DIAL, οι στόχοι της εκπαίδευσης, το χρονοδιάγραμμα, οι μέθοδοι εργασίας
- Γνωριμία μεταξύ τους και προσδοκίες των συμμετεχόντων
- Κοινή χρήση καλών και κακών εμπειριών με το διάλογο
- Διάλογος σε σύγκριση με άλλες προσεγγίσεις συνομιλίας
- Οφέλη ενός καλού διαλόγου σε διαφορετικά πλαίσια (προσωπικό, οργανωτικό, κοινωνικό) και, ειδικότερα, στο πλαίσιο των συμμετεχόντων
- Ο διάλογος ως δεξιότητα ζωής στην εκπαίδευση ενηλίκων

Καθώς η Ενότητα 1 είναι η αρχή της εκπαίδευσης, είναι σημαντικό να δημιουργηθεί ένα υποστηρικτικό περιβάλλον ώστε οι συμμετέχοντες να τους εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία.

- Μπορείτε να τους ενημερώσετε για τον στόχο, το χρονοδιάγραμμα και τη δομή της εκπαίδευσης εκ των προτέρων. Μπορεί ακόμη και να εξοικειωθούν με τον Διάλογο για όλους. Ένας σύντομος οδηγός για το ξεκλείδωμα των δεξιοτήτων διαλόγου σας καθοδηγεί ή σκεφτείτε εκ των προτέρων τη δική τους εμπειρία με το διάλογο. Εξακολουθεί να είναι σημαντικό για τη δημιουργία ενός χώρου εμπιστοσύνης και ασφάλειας να αφιερώνεται χρόνος για εισαγωγικές δραστηριότητες στην εκπαίδευση, συγκεκριμένα για την παρουσίαση του έργου και της δομής κατάρτισης, ώστε οι συμμετέχοντες να γνωρίζουν τι να περιμένουν.
- Όταν γνωρίζονται ο ένας τον άλλον, συνιστούμε στους συμμετέχοντες να συνδέσουν ήδη την παρουσίασή τους με έναν διάλογο, για παράδειγμα να επισημάνουν μια από τις δεξιότητές τους που τους υποστηρίζει να έχουν έναν καλό διάλογο και μια από τις δεξιότητες που θα ήθελαν να βελτιώσουν. Λάβετε υπόψη σας τι έχουν μοιραστεί οι συμμετέχοντες και αναφερθείτε στα δυνατά τους σημεία και στις επιθυμητές δεξιότητες διαλόγου αργότερα στην εκπαίδευση.

- Όταν τους προσκαλείτε να μοιραστούν τις προσδοκίες τους, μπορείτε να τους συμμετάσχετε σε μικρές ομαδικές συζητήσεις, ώστε να συγκρίνουν τις προσδοκίες τους και έτσι να εξασκηθούν ήδη στο διάλογο. Στο τέλος συγκεντρώνετε τις προσδοκίες τους, ώστε να είστε σε θέση να προσαρμόσετε την προπόνηση ανάλογα. Εάν έχετε συλλέξει εκ των προτέρων τις προσδοκίες των συμμετεχόντων, προτείνουμε σε αυτό το σημείο να συνοψίσετε τις προσδοκίες τους και να ελέγξετε τι θα ήθελαν να προσθέσουν.

Το δεύτερο σημείο εστίασης της Ενότητας 1 είναι η παρακίνηση των συμμετεχόντων για διάλογο.

- Όπως γνωρίζουμε, οι ενήλικες μαθαίνουν καλύτερα όταν μπορούν να συνδέσουν την εμπειρία και το περιβάλλον τους με τη νέα μάθηση. Μπορούν να ξεκινήσουν μοιράζοντας μια θετική εμπειρία διαλόγου και μια δυσάρεστη σε μικρές ομάδες. Μετά από ομαδικές συζητήσεις, τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εμπειρία τους μπορούν να συλλεχθούν και αργότερα, μπορούμε να αναφερθούμε στην εμπειρία τους σε διαφορετικά σημεία εκπαίδευσης.
- Καθώς η έννοια του διαλόγου μπορεί να είναι ασαφής για τους συμμετέχοντες, είναι επίσης καλό να αντιμετωπίσουμε το νόημα και τα οφέλη του διαλόγου σε πρώιμο στάδιο της εκπαίδευσης, συγκρίνοντάς τον με άλλες προσεγγίσεις συνομιλίας και συνδέοντάς τον με δεξιότητες ζωής, έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να αποκτήσουν σαφή εικόνα του πότε να χρησιμοποιείται ο διάλογος και ποιος είναι ο σκοπός της ανάπτυξης δεξιοτήτων διαλόγου. Αυτό μπορεί ήδη να είναι μια γέφυρα που συνδέει την εισαγωγική ενότητα με την Ενότητα 2.

Για την παράδοση της Ενότητας 1, επιστρέψτε στο Κεφάλαιο 2 αυτού του εγχειριδίου και βρείτε μερικές ιδέες για δραστηριότητες που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στην Ενότητα 4.2.

Ενότητα 2: Τι είναι ο διάλογος και βασικές δεξιότητες διαλόγου

Μαθησιακό αποτέλεσμα

Μάθετε τις αρχές και τις βασικές δεξιότητες ενός διαλόγου για να μπορέσετε να συμμετάσχετε πλήρως σε έναν καλό διάλογο

- Ο ορισμός του διαλόγου DIAL και οι βασικές αρχές του
- Βασικές δεξιότητες για έναν καλό διάλογο: αυτοστοχασμός, ακρόαση, ομιλία, αναστολή των αντιδράσεων σας
- Εξάσκηση στο πρώτο βήμα: προετοιμασία για διάλογο
- Βιώνοντας τον διάλογο
- Επισκόπηση των βημάτων του διαλόγου: προετοιμασία για διάλογο, κατά τη διάρκεια ενός διαλόγου, να βρεθείτε σε μια δύσκολη κατάσταση σε έναν διάλογο

Το επίκεντρο της Ενότητας 2 είναι η διερεύνηση και η εξάσκηση του διαλόγου, οι αρχές του διαλόγου και οι βασικές δεξιότητες διαλόγου.

- Για να βουτήξετε στον ορισμό του διαλόγου DIAL και στις βασικές αρχές, είναι καλό να τονίσουμε ότι υπάρχουν διαφορετικοί ορισμοί ενός διαλόγου και διαφορετικά μοντέλα. Ωστόσο, αυτό που αναπτύχθηκε στο έργο DIAL έχει κατά νου πώς να χειριστεί τον διάλογο σε ορισμένες καθημερινές καταστάσεις. Οι συμμετέχοντες θα φέρουν διαφορετικές εμπειρίες και πεποιθήσεις σχετικά με το διάλογο και ενδέχεται να αμφισβητήσουν είτε τον ορισμό είτε τις αρχές. Ανοίξτε έναν διάλογο σχετικά με αυτό για να μοιραστείτε διαφορετικές απόψεις και επισημάνετε ότι ο ορισμός και οι αρχές είναι, από την άποψη του DIAL, το θεμέλιο που καθιστά δυνατό τον διάλογο.
- Καθώς ο στόχος μας είναι να φέρουμε διάλογο ειδικά σε άτομα που έχουν λιγότερο ανεπτυγμένες δεξιότητες διαλόγου ή δεν έχουν εμπιστοσύνη στο να εκφράσουν τις απόψεις τους, επιλέξαμε, βάσει έρευνας, τις δεξιότητες που είναι κρίσιμες σε έναν διάλογο. Ως εκ τούτου, θα ήταν σημαντικό πρώτα να κάνετε μια άσκηση αυτο-στοχασμού, ώστε οι συμμετέχοντες να συνειδητοποιήσουν πόσο ανεπτυγμένες είναι οι δεξιότητες διαλόγου τους και να σκεφτούν ποια συγκεκριμένη δεξιότητα θα ήθελαν να αναπτύξουν περισσότερο.
- Ανάλογα με την ομάδα-στόχο και τα χαρακτηριστικά της,

συμπεριλαμβανομένου του πολιτισμικού υπόβαθρου, μπορείτε επίσης να κάνετε κάποιες ασκήσεις για την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων διαλόγου. Μπορείτε να βρείτε μερικές ιδέες στο *Διάλογος για όλους. Ένας σύντομος οδηγός για το ξεκλείδωμα των δεξιοτήτων διαλόγου σας*. Είστε ευπρόσδεκτοι να χρησιμοποιήσετε τη δική σας εμπειρία και πόρους.

- Ο καλύτερος τρόπος για να εφαρμόσετε όλες τις αρχές και τις βασικές δεξιότητες διαλόγου είναι να οργανώσετε έναν διάλογο με την ομάδα για το επιλεγμένο θέμα. Στο τέλος, αφήστε τους συμμετέχοντες να σκεφτούν πώς βίωσαν τον διάλογο, τι λειτούργησε καλά και τι μπορούσαν να κάνουν διαφορετικά. Παρέχετε εποικοδομητική ανατροφοδότηση σχετικά με τις αποδεδειγμένες βασικές δεξιότητες και ζητήστε από τους συμμετέχοντες να επιλέξουν μια συγκεκριμένη συμπεριφορά στο διάλογο που πρόκειται να βελτιώσουν εστιάζοντας σε αυτήν σε καθημερινές καταστάσεις.
- Βεβαιωθείτε ότι έχετε λίγο χρόνο στο τέλος της Ενότητας 2 για μια γρήγορη επισκόπηση των βημάτων του διαλόγου και για μια συζήτηση με τους συμμετέχοντες σχετικά με το πώς θα χειρίζονταν ορισμένες δύσκολες καταστάσεις και δίνοντάς τους μερικές συμβουλές για το πώς να ανταποκριθούν. Λάβετε υπόψη ότι για ορισμένους συμμετέχοντες αυτές μπορεί να είναι επώδυνες καταστάσεις και επομένως θα είναι πολύ σημαντικό να βρεθεί μια άμεση λύση. Ωστόσο, δεν υπάρχει μαγική φόρμουλα και δεν είναι όλα στον κύκλο επιρροής μας. Δείξτε υποστήριξη, ενσυναίσθηση και ενδιαφέρον για τους συμμετέχοντες και ανατρέξτε στις αρχές και τις βασικές δεξιότητες διαλόγου (In the Dialogue for all. A Short Guide to Unlocking Your Dialogue Skills). Μπορείτε επίσης να κάνετε ένα παιχνίδι ρόλων για να εξασκηθείτε σε δύσκολες καταστάσεις, εάν έχετε αρκετό χρόνο.

Σε περίπτωση που εκτελείτε εκπαίδευση για την ανάπτυξη δεξιοτήτων διαλόγου, προτείνουμε να επεκτείνετε την Ενότητα 2 και να κάνετε περισσότερες ασκήσεις, να παρουσιάσετε παραδείγματα καλής πρακτικής και να παίξετε ρόλους για να υποστηρίξετε πραγματικά τους συμμετέχοντες στην ανάπτυξη δεξιοτήτων.

Ενότητα 3: Πώς να διευκολύνετε έναν διάλογο

Μαθησιακό αποτέλεσμα

Μάθετε πώς να διευκολύνετε έναν διάλογο και να ανταποκρίνεστε σε δύσκολες καταστάσεις

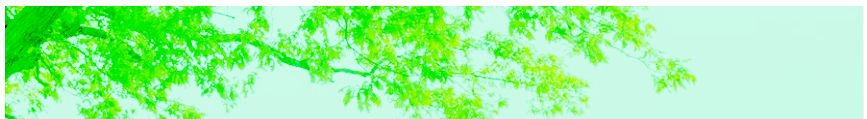
- Προσδιορισμός των χαρακτηριστικών μιας ομάδας στόχου (πλαίσιο και ειδικές ανάγκες μιας ομάδας στόχου)
- Ικανότητες συντονιστή
- Μοιραστείτε συμβουλές και κόλπα για τον χειρισμό δύσκολων καταστάσεων

Μετά την Ενότητα 1 και την Ενότητα 2, που αφορούν τον διάλογο, τα χαρακτηριστικά και τα πλεονεκτήματά του, ακολουθεί η Ενότητα 3 με έμφαση στον τρόπο με τον οποίο οι πρεσβευτές μπορούν να διευκολύνουν έναν διάλογο.

- Εισαγάγετε μια δραστηριότητα που θα επιτρέψει στους συμμετέχοντες (μεμονωμένα ή σε μικρές ομάδες, εάν προέρχονται από τον ίδιο οργανισμό) να προσδιορίσουν τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες όσον αφορά τις δεξιότητες διαλόγου της ομάδας-στόχου τους. Μπορούν επιπλέον να κάνουν μια σύντομη παρουσίαση για να αποκτήσουν μερικές επιπλέον ιδέες από τους συμμαθητές τους. Να είστε επίσης προετοιμασμένοι να συνεισφέρετε ορισμένες ιδέες ως εκπαιδευτής σύμφωνα με το πλαίσιο της ομάδας στόχου του συμμετέχοντος (π.χ. εάν ένας συμμετέχων είναι εθελοντής το πλαίσιο του μπορεί να συνδέεται με μετανάστες που δεν έχουν γλωσσικές δεξιότητες ή εάν ένας συμμετέχων είναι δάσκαλος συνάντηση γονέων κλπ).
- Αντιμετωπίστε το θέμα που σχετίζεται με τις ικανότητες του συντονιστή με βάση το πρότυπο στην Ενότητα 3.3 αυτού του εγχειριδίου και τον Διάλογο για όλους. Ένας σύντομος οδηγός για το ξεκλείδωμα των δεξιοτήτων διαλόγου σας καθοδηγεί και αφιερώστε αρκετό χρόνο για να μοιραστείτε συμβουλές και κόλπα σχετικά με τη διευκόλυνση, ειδικά για τον χειρισμό δύσκολων καταστάσεων, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα ειδικά πλαίσια των συμμετεχόντων.
- Καθώς οι ενήλικες μαθαίνουν καλύτερα κάνοντας και συνδέοντας νέα μάθηση με το περιβάλλον τους, ρωτήστε τους συμμετέχοντες για ποιες καταστάσεις θα ήθελαν

να προετοιμαστούν και κάντε μερικές ασκήσεις ρόλων για να τις εξασκήσετε. Με βάση τον αριθμό των συμμετεχόντων, μπορείτε να κάνετε αυτές τις ασκήσεις σε μία μεγάλη ομάδα ή σε πολλές μικρές ομάδες. Δώστε οδηγίες για το πώς να δίνετε ανατροφοδότηση και κάντε χώρο για την ανατροφοδότηση στους συνομηλίκους μετά την άσκηση παιχνιδιού ρόλων. Κατά προτίμηση, εσείς ως εκπαιδευτής παρέχετε επίσης σχόλια. Εξαρτάται από εσάς και τους συμμετέχοντες ποιες καταστάσεις θέλετε να αντιμετωπίσετε. Ωστόσο, μπορείτε να ανατρέξετε στην Ενότητα 4.1 αυτού του εγχειριδίου όπου περιγράφονται ορισμένες δύσκολες καταστάσεις με συμβουλές για το πώς να τις αντιμετωπίσετε.

Εισάγετε μια δραστηριότητα που θα επιτρέψει στους συμμετέχοντες να προσδιορίσουν τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες όσον αφορά τις δεξιότητες διαλόγου της ομάδας-στόχου τους.

Ενότητα 4: Τι ακολουθεί: Ας φέρουμε περισσότερο διάλογο στην καθημερινή ζωή

Μαθησιακό αποτέλεσμα

Σχεδιασμός του τρόπου προώθησης, υλοποίησης και αξιολόγησης ενός διαλόγου σε διαφορετικά πλαίσια

- Σχεδιασμός διευκολυνόμενου διαλόγου
- Πώς ξέρετε ότι ο διάλογος είναι επιτυχής
- Άλλοι τρόποι προώθησης ενός διαλόγου σε διαφορετικά πλαίσια
- Ολοκλήρωση της εκπαίδευσης

Ως πρεσβευτές του διαλόγου, θα προωθήσετε τον διάλογο με διαφορετικούς τρόπους. Η ενότητα 4 είναι αφιερωμένη στον σχεδιασμό ενός διευκολυνόμενου διαλόγου και στον εντοπισμό άλλων τρόπων προώθησης του διαλόγου.

- Μπορείτε να ξεκινήσετε με τη μεγάλη εικόνα της οργάνωσης ενός διευκολυνόμενου διαλόγου και να συζητήσετε με τους συμμετέχοντες ποια στοιχεία πρέπει να εξετάσουν με βάση την εμπειρία τους. Στη συνέχεια, μπορούν να χρησιμοποιήσουν ένα πρότυπο στην Ενότητα 3.3 αυτού του εγχειριδίου ως λίστα ελέγχου και να το συγκρίνουν με το όραμά τους για έναν διευκολυνόμενο διάλογο. Δώστε ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο οι πρεσβευτές θα εμπλέξουν την ομάδα-στόχο τους σε έναν διάλογο.
- Οι συμμετέχοντες προχωρούν στην προετοιμασία του δικού τους σχεδίου ενός διευκολυνόμενου διαλόγου (πρώτα συλλέγουν ιδέες, μετά κάνουν ένα προσχέδιο και πιθανώς οριστικοποιούν ένα σχέδιο). Είναι επίσης δυνατό να καθοδηγήσετε τους συμμετέχοντες να ολοκληρώσουν ένα σχέδιο μόνοι τους και να το παρουσιάσουν στην επόμενη συνεδρία ή να το στείλετε στον εκπαιδευτή για ανατροφοδότηση.
- Προσθέστε τη δραστηριότητα της αξιολόγησης ενός διευκολυνόμενου διαλόγου για να μάθετε εάν ένας διάλογος ήταν επιτυχής. Καταιγισμός ιδεών για διαφορετικές δυνατότητες. πρώτον, πώς μπορείτε εσείς οι ίδιοι ως συντονιστής να γνωρίζετε ότι ο διάλογός σας ήταν επιτυχής

και δεύτερον, πώς μπορείτε να γνωρίζετε ότι ο διάλογος ήταν επιτυχής για τους συμμετέχοντες (στην Ενότητα 3.3 αυτού του εγχειριδίου μπορείτε να βρείτε προτάσεις για τον τρόπο αξιολόγησης ενός συμβάντος). Εάν λαμβάνει χώρα ένας διάλογος μέσα σε έναν οργανισμό ή μια κοινότητα, μπορείτε επίσης να σκεφτείτε ποιοι άλλοι τρόποι υπάρχουν για να παρακολουθείτε τη βελτίωση της κουλτούρας του διαλόγου στον οργανισμό/κοινότητα ως σύνολο.

- Εισαγάγετε μια δραστηριότητα καταϊγισμού ιδεών για το ποιοι άλλοι τρόποι, εκτός από τον διευκολυνόμενο διάλογο, υπάρχουν για την προώθηση του διαλόγου και την εμπλοκή ατόμων με λιγότερο ανεπτυγμένες δεξιότητες διαλόγου, προκειμένου να πραγματοποιηθεί το όραμα «διάλογος για όλους». Αφού οι συμμετέχοντες παρουσιάσουν τις ιδέες τους, χωρίστε τους σε τρεις ομάδες και διαθέστε σε κάθε ομάδα έναν τρόπο προώθησης και ζητήστε τους να αναβαθμίσουν αυτούς τους τρόπους προώθησης, ώστε να μπορέσουν να φτάσουν καλύτερα στην ομάδα-στόχο τους (ομάδα 1: walk the talk, ομάδα 2: διάδοση λέξη και εμπλοκή άλλων· ομάδα 3: οργάνωση εκπαίδευσης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων διαλόγου Ανατρέξτε στο περιεχόμενο από το Κεφάλαιο 3 αυτού του εγχειριδίου.

Ακριβώς όπως η αρχή, επίσης η αποτελεσματική ολοκλήρωση της εκπαίδευσης είναι σημαντική για μακροπρόθεσμο αντίκτυπο.

- Ολοκληρώστε την εκπαίδευση με μια περίληψη του περιεχομένου, συνδέστε θέματα και δεξιότητες που καλύπτονται με τις προσδοκίες των συμμετεχόντων και τους στόχους της εκπαίδευσης και προσκαλέστε τους να εκφράσουν τις απόψεις τους από την εκπαίδευση.
- Αφιερώστε χρόνο για να δημιουργήσετε μια στιγμή παρουσίας στο τέλος της εκπαίδευσης για να γιορτάσετε τα επιτεύγματα, να νιώσετε ενέργεια από την εμπειρία και να κοιτάξετε το μέλλον με ενθουσιασμό για τα επόμενα βήματα που συνδέονται με τον διάλογο. Αφήστε τους συμμετέχοντες να φύγουν από την προπόνηση χαμογελαστοί και με καλή διάθεση.
- Η αξιολόγηση της εκπαίδευσης σε γραπτή μορφή μπορεί να γίνει είτε στο τέλος της εκπαίδευσης είτε στη συνέχεια διαδικτυακά.

- Ποιος είναι ο προσωπικός μου στόχος στη διεξαγωγή μιας εκπαίδευσης στις δεξιότητες διαλόγου;
- Με ποιον τρόπο πρέπει να προσαρμόσω αυτό το σχέδιο εκπαίδευσης για να ανταποκριθώ στις ανάγκες του κοινού-στόχου μου;
- Σε ποια μέρη του σχεδιασμού της εκπαίδευσης πρέπει να δώσω έμφαση;
- Ποια μέρη του σχεδιασμού της προπόνησης μπορώ απλώς να αγγίξω για λίγο ή να αφήσω εντελώς έξω;
- Τι μπορώ να προσθέσω στην εκπαίδευση;

Προσθέστε τη δραστηριότητα της αξιολόγησης ενός διευκολυνόμενου διαλόγου για να μάθετε εάν ένας διάλογος ήταν επιτυχής.

4. Συμβουλές και κόλπα για ξεκλειδωμά δεξιοτητων διαλογου

Καλώς ήρθατε στο Κεφάλαιο 4, στο οποίο έχουμε συλλέξει μια δεξαμενή ιδεών και ασκήσεων που μπορείτε να εμβαθύνετε όταν προετοιμάζεστε για τη διευκόλυνση ενός διαλόγου, την παροχή εκπαιδευτικών μαθημάτων ή απλά όταν θέλετε να εμπλέξετε άλλους σε έναν διάλογο σε καθημερινές καταστάσεις όπως συναντήσεις, διαδικτυακά συζητήσεις ή άλλες άτυπες καταστάσεις (συζητήσεις για ποτό μετά από ποδοσφαιρικό αγώνα, συζητήσεις σε οικογενειακές συγκεντρώσεις, συνεργασία με άλλους εθελοντές στην τοπική κοινότητα).

4.1 Συμβουλές και κόλπα για διευκόλυνση και ανταπόκριση σε δύσκολες καταστάσεις

Ο συντονιστής κρατά το χώρο για τον διάλογο. Η ομαλή διεξαγωγή του διαλόγου, επομένως, συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τον τρόπο με τον οποίο εμείς ως διευκολυντές καθορίζουμε τις συνθήκες

του και τον τρόπο με τον οποίο αντιδρούμε όταν προκύπτουν δύσκολες καταστάσεις. Αποτελούν επίσης τον πυρήνα του τρόπου με τον οποίο ενθαρρύνουμε τους άλλους να συμμετάσχουν σε διάλογο.

Όταν έχουμε έναν πιο δομημένο διάλογο, ο χώρος είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθώς μας βοηθά να δημιουργήσουμε τις συνθήκες για μια χαλαρή ατμόσφαιρα. Προετοιμάστε έναν ασφαλή και άνετο χώρο που είναι προσβάσιμος για όλους (σκεφτείτε το φως, τη θερμοκρασία και τον θόρυβο). Σκεφτείτε ποιο θα ήταν το πιο άνετο σκηνικό για τον διάλογο: είναι δίπλα στο τραπέζι ή ίσως στον καναπέ ή κάθεστε σε κύκλο; Εάν ο διάλογος είναι διαδικτυακός, θα μπορούσαν όλοι να έχουν τις κάμερές τους; Είναι σημαντικό οι άνθρωποι να μπορούν να βλέπουν ο ένας τον άλλον, καθώς δημιουργεί μια σύνδεση. Προσπαθήστε να κανονίσετε έναν χώρο για να το κάνετε δυνατό. Ίσως μπορείτε επίσης να προσφέρετε λίγο νερό, καφέ, τσάι, γλυκά ή ακόμα και σνακ. Σε καθημερινές καταστάσεις, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οποιοσδήποτε άλλος συμμετέχων νιώθετε ασφάλεια και άνεση και μπορείτε, για παράδειγμα, να ακούτε ο ένας τον άλλον. Όταν ενθαρρύνετε άλλους ανθρώπους να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στο διάλογο, ζητήστε τους να σκεφτούν και την ιδέα του χώρου.

Ας δούμε πώς μπορούμε να διευκολύνουμε έναν επικοινωνιακό διάλογο:

- **Πώς να ανοίξετε έναν διάλογο και να ενθαρρύνετε τη συζήτηση στην αρχή;** Δεν αισθάνονται όλοι άνετα όταν συναντούν αγνώστους ή μπαίνουν σε μια κατάσταση όπου οι δεξιότητες διαλόγου είναι απαραίτητες. Στην πραγματικότητα, πολλοί από εμάς θα νιώσουμε κάποιο βαθμό δυσφορίας ή νευρικότητας σε αυτές τις καταστάσεις, είτε σε μια άτυπη κατάσταση είτε σε έναν πιο επίσημο διευκολυνόμενο διάλογο. Για να το κάνετε πιο εύκολο, βεβαιωθείτε ότι όλοι αναγνωρίζονται στην αρχή. Αν δεν τους γνωρίζετε, συστήστε τον εαυτό σας και προσκαλέστε άλλους να συστηθούν. Κάντε όλους να νιώθουν ευπρόσδεκτοι και προσεγγμένοι. Κάντε επαφή, χαμογελάστε, αναγνωρίστε τους ανθρώπους γύρω σας. Ενημερώστε όλους τους συμμετέχοντες για τι θέλετε να μιλήσετε και για τη δομή της συνάντησης ή του διαλόγου. Εάν παραδίδετε εκπαίδευση ή διευκολύνετε τον διάλογο, βεβαιωθείτε ότι όλοι οι συμμετέχοντες επικοινωνούν με τουλάχιστον ένα άτομο εκτός από εσάς από την αρχή. Μπορείτε να το κάνετε αυτό ζητώντας από τους συμμετέχοντες να συζητήσουν μερικές βασικές ερωτήσεις για το

σπάσιμο του πάγου σε ζευγάρια.

- **Πώς να ορίσετε κατευθυντήριες γραμμές διαλόγου στην αρχή ενός διευκολυνόμενου διαλόγου (συνεργασία με τους συμμετέχοντες);** Οι κατευθυντήριες γραμμές για τον διάλογο είναι σημαντικές καθώς αυξάνουν το αίσθημα ασφάλειας και συμμετοχής μεταξύ των συμμετεχόντων. Είναι επίσης εύκολο να αναφερθούν κατά τη διάρκεια του διαλόγου, εάν χρειάζεται. Είναι ένα εργαλείο για να εκφράσουμε τι είδους συμπεριφορά συμφωνούμε όλοι ότι θα συμβάλει σε έναν καλό διάλογο. Μπορείτε να τα γράψετε στην αφίσα στον τοίχο. Ανατρέξτε σε αυτά μαζί με τους συμμετέχοντες στην αρχή της εκδήλωσης και προσκαλέστε τους να προσθέσουν προτάσεις ιόντων. Εάν ο χρόνος και ο τόπος είναι κατάλληλοι, μπορείτε να δημιουργήσετε όλους τους βασικούς κανόνες μαζί με τους συμμετέχοντες. Δείτε παράδειγμα αρχών στην Ενότητα 2.1 αυτού του εγχειριδίου. Ως πρεσβευτής διαλόγου, θυμηθείτε να δίνετε το καλό παράδειγμα!
- **Πότε και πώς να ανατρέξετε και να επιστρέψετε στις κατευθυντήριες γραμμές για έναν διάλογο που ορίστηκε στην αρχή;** Υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις όπου ένας καλός τρόπος απάντησης είναι η αναφορά στις κατευθυντήριες γραμμές που ορίστηκαν στην αρχή του διαλόγου, όπως: όταν ανακύπτουν πολλά θέματα, όταν οι συμμετέχοντες αρχίζουν να μιλούν ταυτόχρονα ή κάνουν μια επιπλέον συζήτηση ενώ κάποιος άλλος μιλάει, όταν ένας συμμετέχων διακόπτει έναν άλλον, όταν κάποιος είναι ασεβής ή προσβάλλει άλλους, για να αναφέρουμε μόνο μερικά. Μπορείτε να πείτε κάτι σαν: «Επιτρέψτε μου να πω κάτι πριν συνεχίσουμε. Στην αρχή συμφωνήσαμε ότι...» ή μπορούμε να πούμε: «Επιτρέψτε μου να υπενθυμίσω σε όλους μας τις κατευθυντήριες γραμμές για τον διάλόγό μας που συμφωνήσαμε στην αρχή ότι...» (επισημάνετε συγκεκριμένη αρχή).
- **Πώς να δείξετε ότι έχετε ακούσει ενεργά;** Μπορείτε να σκεφτείτε την ενεργητική ακρόαση ως έναν τρόπο να δείξετε ενδιαφέρον και εκτίμηση σε ένα άλλο άτομο. Ξεκινά με την πλήρη παρουσία στη στιγμή. Μπορείτε να δείξετε ότι ακούτε ενεργά κάνοντας οπτική επαφή, δίνοντας ένα ενθαρρυντικό χαμόγελο, ένα μικρό νεύμα... ό,τι είναι φυσικό για εσάς. Ενθαρρύνετε τους γύρω σας να κάνουν το ίδιο. Προσέξτε

τις εκφράσεις του προσώπου σας και κάντε διευκρινιστικές ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Μπορείτε επίσης να πείτε για παράδειγμα: «Ήταν πολύ ενδιαφέρον αυτό που μόλις είπατε, σας ευχαριστώ που το μοιραστήκατε». Μπορείτε να κάνετε μικρές περιλήψεις και να ρωτήσετε τι πιστεύουν οι άλλοι συμμετέχοντες για το θέμα. Ανατρέξτε σε όσα είπαν οι συμμετέχοντες αργότερα στο διάλογο.

- **Πότε και πώς να συνοψίσουμε;** Υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις όπου η σύνοψη μπορεί να είναι πραγματικά χρήσιμη για αποτελεσματικό διάλογο, όπως: εάν ένα άτομο ασχολείται με πολλές λεπτομέρειες ή είναι εξαιρετικά ομιλητικός, όταν θέλουμε να κάνουμε μια γέφυρα από το ένα θέμα στο άλλο, όταν άλλα θέματα εκτός από τα κύρια εμφανίζονται, όταν έχουμε την αίσθηση ότι οι συμμετέχοντες είναι λίγο χαμένοι, ή ας είμαστε ειλικρινείς, όταν είμαστε χαμένοι και χρειαζόμαστε λίγο χρόνο για να προχωρήσουμε, ή όταν υπάρχουν πολλές διαφορετικές απόψεις για κάτι. Μπορείτε να συνοψίσετε λέγοντας: «Επιτρέψτε μου να συνοψίσω όσα άκουσα...» ή «Τόσες πολλές διαφορετικές ιδέες, απόψεις και εμπειρίες (ονομάστε μερικές που έχουν μοιραστεί)» και συνδεθείτε με την επόμενη ερώτηση για συζήτηση.
- **Τι να κάνουμε αν μας τελειώνει ο χρόνος;** Η διαχείριση του χρόνου είναι ένα σημαντικό καθήκον ενός συντονιστή ή εκπαιδευτή. Η δημιουργία ενός σεναρίου εκ των προτέρων είναι ένας τρόπος για να βεβαιωθείτε ότι υπάρχει αρκετός χρόνος για κάθε μέρος του διαλόγου ή της εκπαίδευσης. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσής σας, κάντε ενημερώσεις σχετικά με τη χρήση του χρόνου. Εάν συμβεί να σας τελειώσει ο χρόνος, μπορείτε είτε να ρωτήσετε τους συμμετέχοντες πώς θα ήταν καλό να χρησιμοποιήσετε τον χρόνο που απομένει (για παράδειγμα, εάν απομένουν δύο θέματα για κάλυψη, μπορείτε να τους ρωτήσετε σε ποιο από αυτά θα ήθελαν να επικεντρωθούν) ή ρωτάτε τη γνώμη τους εάν είναι εντάξει να περάσετε με την πάροδο του χρόνου για λίγα λεπτά. Μερικές φορές, εάν έχουμε περαιτέρω συνεδρίες, μπορούμε να καλύψουμε κάποια θέματα που έχουμε αφήσει έξω αργότερα ή μερικές φορές μπορούμε απλά να τα αφήσουμε έξω. Σε κάθε περίπτωση είναι σημαντικό να αφήσουμε αρκετό χρόνο

για την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων. Στον καθημερινό διάλογο ενθαρρύνετε τους ανθρώπους να πουν ευγενικά εάν τους τελειώνει ο χρόνος: Αν κοιτάτε το ρολόι σας ανυπόμονα ή άλλες χειρονομίες μπορεί να κάνουν τους άλλους να αισθάνονται άβολα στην κατάσταση. Το ίδιο ισχύει και για τον διευκολυνόμενο διάλογο.

- **Πώς να ολοκληρώσετε τον διάλογο;** Είναι καλό να θυμόμαστε ότι το τέλος του διαλόγου είναι εξίσου σημαντικό με την αρχή. Μπορείτε να επιβραδύνετε το ρυθμό του διαλόγου προς το τέλος και να πείτε δυνατά τον χρόνο που απομένει ή να πείτε ότι είναι ώρα να ολοκληρώσετε τις σκέψεις των συμμετεχόντων. Μπορείτε να κάνετε μια σύντομη περίληψη των θεμάτων και να ζητήσετε από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τι ήταν σημαντικό ή που τους άνοιξε τα μάτια. Θυμηθείτε να ευχαριστήσετε όλους που συμμετείχαν στον διάλογο και μοιράστηκαν τις σκέψεις τους.

Ανεξάρτητα από το πόσο καλά είμαστε προετοιμασμένοι, ποτέ δεν γνωρίζουμε ποιες καταστάσεις μπορεί να συμβούν επιτόπου, πώς θα αντιδράσουν οι συμμετέχοντες στο θέμα και πώς θα αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους ή με τον συντονιστή. Ακολουθούν ορισμένες καταστάσεις που έμπειροι διαμεσολαβητές περιέγραψαν ως προκλητικές και μοιράστηκαν μερικούς από τους τρόπους αντίδρασης για να συνεχιστεί ο διάλογος:

- **Εάν ο διάλογος έχει απομακρυνθεί πολύ από το αρχικό θέμα,** ρωτήστε το άλλο άτομο εάν θα μπορούσε να συσχετιστεί με το θέμα όπως συμφωνήθηκε στις οδηγίες που ορίστηκαν στην αρχή. Μια άλλη πιθανότητα είναι να συνεργαστείτε με την ομάδα εάν το θέμα που έχει προκύψει είναι σχετικό και θα πρέπει να συζητηθεί επί του παρόντος ή εάν η ομάδα θα έπρεπε μάλλον να εμμείνει στο κύριο θέμα του διαλόγου. Στη συνέχεια, προχωράμε σύμφωνα με την απάντηση: είτε αφήνουμε το «νέο θέμα» ή συνεχίζουμε να το συζητάμε.
- **Αν ένα ο διάλογος μετατρέπεται σε συζήτηση,** σταματήστε τη διαδικασία για να περιγράψετε την κατάσταση. Σημειώστε ότι το θέμα που συζητάτε εγείρει συναισθήματα και ρωτήστε αν αγγίζει κάτι που είναι σημαντικό για άλλα άτομα. Προσκαλέστε τους να σκεφτούν τις αξίες πίσω από τις πεποιθήσεις τους. Ζητήστε από τους ανθρώπους να σκεφτούν μαζί πώς μπορείτε

να αναγνωρίσετε τις πεποιθήσεις του καθενός, αλλά να τηρείτε τις αρχές του διαλόγου. Υπογραμμίστε ότι δεν υπάρχει λόγος να τελειώνει ο διάλογος με μία άποψη και ότι κάθε άτομο μπορεί να πάρει από τον διάλογο αυτό που θέλει.

- **Αν κυριαρχεί ένα άτομο ένας δομημένος διάλογος**, εμποδίζοντας έτσι τους άλλους να συμμετέχουν, ευχαριστήστε το άτομο που μοιράστηκε τις σκέψεις του και καλέστε τους άλλους να μιλήσουν λέγοντας, για παράδειγμα: «Παρατήρησα ότι κάποιιοι από εμάς μείναμε ήσυχoi, υπάρχει κάτι που θα θέλατε να προσθέσετε ;»
- **Εάν οι συμμετέχοντες σε έναν διάλογο είναι «σιωπηλοί», δεν μιλάνε πραγματικά ή δεν ανταποκρίνονται**, είναι καλό να είστε ευαίσθητοι στην κατάσταση. Όλοι είμαστε διαφορετικοί στους τρόπους αλληλεπίδρασής μας. Μερικοί είναι φυσικά πιο αθόρυβοι και λιγότερο ανταποκρίνονται. Μπορείτε να κάνετε το δικό σας μερίδιο κάνοντας τους ανθρώπους να αισθάνονται ασφαλείς και πιο άνετα. Μπορείτε να δοκιμάσετε διάφορες τεχνικές για να τους εμπλέξετε: ξεκινήστε μια συνομιλία για να δημιουργήσετε μια χαλαρωτική ατμόσφαιρα, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις σκέψεις τους σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες ή να γράψουν τις σκέψεις τους για λίγο. Ένας τρόπος είναι επίσης να προσπαθήσετε να αφυπνίσετε τη συζήτηση μοιράζοντας τις δικές σας σκέψεις και λέγοντας: « Βρίσκω τον εαυτό μου να σκέφτομαι αυτό και αυτό, τι είδους σκέψεις γεννά αυτό σε εσάς; Αλλά να θυμάστε ότι η σιωπή δεν είναι εχθρός: μπορεί να είναι μια σημαντική στιγμή για να παρατηρήσετε και να απορροφήσετε τα πράγματα γύρω σας και μας δίνει χρόνο να σκεφτούμε. Αυτό συμβαίνει και στον καθημερινό διάλογο: Οι σιωπές δεν είναι σημάδι εχθρότητας, παρόλο που αυτό διαφέρει μεταξύ των πολιτισμών.
- **Εάν οι συμμετέχοντες αρχίσουν να κάνουν άλλες δραστηριότητες** όπως το άνοιγμα του φορητού υπολογιστή τους, τον έλεγχο των τηλεφώνων τους κ.λπ. και απλώς δεν είναι διανοητικά παρόντες, μπορείτε να ανατρέξετε στους βασικούς κανόνες που τέθηκαν στην αρχή και να λάβετε κοινή απόφαση να επικεντρωθείτε στην κατάσταση και να μην χρησιμοποιήσετε κινητά τηλέφωνα ή φορητούς υπολογιστές κατά τη διάρκεια του διαλόγου. Ανάλογα με την κατάσταση φυσικά, μερικές φορές μπορείτε απλώς να ρωτήσετε με φιλικό τρόπο εάν θα μπορούσαν να αφήσουν ένα τηλέφωνο στην άκρη για μια στιγμή και να είστε με την ομάδα. Και μερικές φορές μπορούμε απλά να μην ανταποκριθούμε, καθώς

ποτέ δεν ξέρουμε τι επείγουσα κατάσταση έχει προκύψει για έναν συμμετέχοντα. Σε κάθε περίπτωση, είναι σημαντικό να είμαστε ευαίσθητοι σε μια τέτοια κατάσταση, να ανταποκρινόμαστε συνεργατικά χωρίς να πατρωνάρουμε.

- **Εάν ένας συμμετέχων έχει σκηνικό τρόπο, δεν έχει αυτοπεποίθηση ή δεξιότητες διαλόγου**, να θυμάστε ότι δεν είμαστε όλοι τόσο έμπειροι ή σίγουροι στο να εκφράζουμε τον εαυτό μας και τις σκέψεις μας. Σε μια ομάδα υπάρχει συχνά κάποιος που καταλαμβάνει περισσότερο χώρο και είναι πιο εκφραστικός και κυρίαρχος. Μπορείτε να προσπαθήσετε να αλλάξετε τη δυναμική της κατάστασης εμπλέκοντας τους ήσυχους στη συζήτηση. Μπορείτε να δοκιμάσετε διαφορετικές τεχνικές, όπως συζητήσεις σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες. Ή μπορείτε να πείτε, για παράδειγμα: «Τώρα ακούσαμε σκέψεις και ιδέες από μερικούς από εσάς. Θα ήθελα πολύ να ακούσω τις σκέψεις όσων από εσάς δεν έχουν πει τίποτα ακόμα.» Και μπορείτε να τους ενθαρρύνετε να συμμετάσχουν με άλλους τρόπους: κοιτάζοντάς τους με υποστηρικτικό τρόπο με χαμόγελο, φροντίζοντας να μην τους διακόπτουν οι άλλοι, αναφερόμενοι σε αυτά που μπορεί να είχαν αναφέρει πριν, δίνοντάς τους αρκετό χρόνο να σκεφτούν και να βρουν οι λέξεις ... Όταν αρχίσουν να μιλάνε, δώστε την πλήρη προσοχή σας και δώστε τους την υποστήριξή σας λέγοντας: «Πάρτε το χρόνο σας. Κάθε γνώμη έχει σημασία. Είναι σημαντικό για εμάς να ακούσουμε τι θα θέλατε να πείτε». Τους ευχαριστούμε στο τέλος και προσθέτουμε ότι ήταν μια πολύτιμη συμβολή ως επιπλέον επικύρωση ότι εξέφρασαν τη γνώμη τους.
- **Εάν ένας από τους συμμετέχοντες εκφράσει έντονα συναισθήματα** όπως αρχίζει να χαχανίζει, θυμώνει ή στεναχωριέται υπερβολικά, ίσως ακόμη και αρχίσει να κλαίει, θυμηθείτε ότι το θέμα του διαλόγου ή η δυναμική στην ομάδα μπορεί μερικές φορές να προκαλέσουν έντονα συναισθήματα. Μην τρομάζετε από αυτά και μείνετε ήρεμοι. Τα έντονα συναισθήματα μας λένε συχνά ότι μιλάμε για κάτι που έχει πραγματικά σημασία για αυτό το άτομο. Αποδεχτείτε και επικυρώστε τα συναισθήματα των άλλων, δείξτε ότι είναι εντάξει να έχετε και να εκφράζετε συναισθήματα, ειδικά εάν αυτό γίνεται με εποικοδομητικό και όχι επιζήμιο τρόπο. Η ίδια συμβουλή μπορεί να χρησιμοποιηθεί στον καθημερινό διάλογο. Συχνά τα συναισθήματα γίνονται λιγότερο έντονα όταν βρίσκουν το δρόμο τους και γίνονται αντιληπτά από άλλο άτομο. Μπορείτε να ευχαριστήσετε τον συμμετέχοντα που μοιράστηκε τα συναισθήματά

του και να τα επικυρώσετε λέγοντας για παράδειγμα: «Είναι καλό που εκφράσατε τα συναισθήματά σας για αυτό». Μπορείτε να ρωτήσετε τους άλλους συμμετέχοντες τι είδους συναισθήματα βιώνουν σχετικά με το θέμα και να οδηγήσετε τη συζήτηση σε μια κοινή εμπειρία. Εάν τα συναισθήματα είναι πολύ έντονα ή ακόμη και επιζήμια για τον διάλογο, μπορείτε πάντα να προτείνετε ένα μικρό διάλειμμα. Το πιο σημαντικό είναι ότι τα συναισθήματα στην ομάδα δεν παρασύρονται κάτω από το χαλί.

- **Εάν ένας από τους συμμετέχοντες αρχίσει να ερμηνεύει**, να κρίνει ή να αναλύει όσα είπε ένας άλλος συμμετέχων, να θυμάστε ότι η προϋπόθεση για έναν αληθινό διάλογο είναι οι άνθρωποι να αισθάνονται ασφαλείς και να είναι πρόθυμοι και ικανοί να εκφράσουν τις σκέψεις και τις εμπειρίες τους ακόμα κι αν διαφέρουν έντονα από τις εμπειρίες του οι άλλοι. Η επικριτική ή ασέβεια συμπεριφορά είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για να καταστρέψετε την εμπιστοσύνη σε μια ομάδα ή σε προσωπικές αλληλεπιδράσεις. Μπορεί το άτομο που αποτελεί στόχο ερμηνείας ή κρίσης να μην είναι σε θέση να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Μπορείτε να διευκολύνετε τη συζήτηση λέγοντας: «Ας ακούσουμε πρώτα τι θα ήθελε πραγματικά να πει ο Χ σχετικά με αυτό και ας αφήσουμε χώρο για διαφορετικές σκέψεις». Και πάλι, μπορούμε επίσης να αναφερθούμε στους βασικούς κανόνες. Εάν είτε ως συμμετέχων είτε ως συντονιστής ή ως εκπαιδευτής βρεθείτε σε αυτό το είδος κατάστασης, προσπαθήστε να είστε καταφατικοί χωρίς να είστε επιθετικοί ή κατηγορούμενοι. Προσπαθήστε να ξεκαθαρίσετε την άποψή σας ήρεμα χωρίς να προσπαθείτε να έχετε δίκιο ή να ξεγελάσετε κάποιο άλλο άτομο και μιλήστε από την προσωπική σας άποψη (νομίζω, πιστεύω, είναι η εμπειρία μου).

Λάβετε υπόψη ότι οι συμμετέχοντες αναμένουν από τον συντονιστή να αναλάβει την ευθύνη και να ανταποκριθεί με αποτελεσματικό τρόπο όταν προκύπτουν δύσκολες καταστάσεις.

- **Ποιες είναι οι πιο δύσκολες καταστάσεις για μένα;**
- **Τι χρειάζομαι για να απαντήσω επινοητικά σε δύσκολες καταστάσεις;**
- **Σε τι μπορώ να βασιστώ όσον αφορά τις δεξιότητες και τις ικανότητές μου για να ανταποκριθώ αποτελεσματικά σε δύσκολες καταστάσεις;**

4.2 Δραστηριότητες και ασκήσεις

Ετοιμάσαμε μια επιλογή από ασκήσεις για όσους από εσάς πρόκειται να εκτελέσετε μια προπονητική εκδήλωση. Σχετίζονται με διαφορετικές εκπαιδευτικές ενότητες και προορίζονται ως έμπνευση για τους συμμετέχοντες σας να αναπτύξουν δεξιότητες διαλόγου ή δεξιότητες διευκόλυνσης. Είστε ευπρόσδεκτοι να τα προσαρμόσετε στη συγκεκριμένη ομάδα σας.

4.2.1 Γνωριμία μεταξύ τους (εισαγωγική άσκηση)

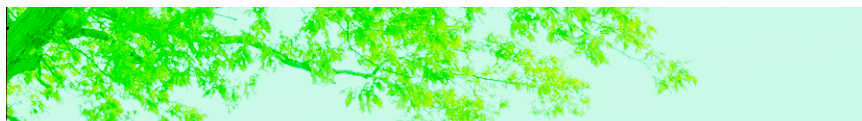
Σκοπός: Οικοδόμηση εμπιστοσύνης και συμμετοχή των συμμετεχόντων

Διάρκεια: 10 – 20 λεπτά (ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας)

Βήματα:

1. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να συστηθούν με βάση τις ερωτήσεις που παρέχουμε. Μερικές από τις πιθανές ερωτήσεις (εκτός από το όνομα και τον οργανισμό από τους συμμετέχοντες προέρχονται) είναι οι ακόλουθες:
 - Ποια είναι μια από τις δεξιότητές μου που με υποστηρίζουν στο να έχω έναν καλό διάλογο; Ποια είναι μία από τις δεξιότητες που σχετίζονται με το διάλογο που θα ήθελα να έχω περισσότερες;
 - Τι με φέρνει εδώ σήμερα;
 - Ποιες είναι οι αρχικές/κυριότερες σκέψεις μου για το θέμα που συζητάμε σήμερα;
 - Ποια είναι η υπερδύναμη του διαλόγου μου; (οι συμμετέχοντες επιλέγουν ένα επίθετο)
2. Ο συντονιστής/εκπαιδευτής συστήνεται πρώτα με σύντομο τρόπο, ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να ακολουθήσουν το παράδειγμά τους.

3. Αφού συστηθεί κάθε συμμετέχων, προσκαλέστε τον να σηκωθεί και να συναστραφεί και να συναντήσει έναν άλλο συμμετέχοντα και να του πει τι θυμάται από όσα έχει πει αυτό το συγκεκριμένο άτομο για τον εαυτό του. Μετά από αυτό ανταλλάσσουν ρόλους. Με αυτόν τον τρόπο συναντούν άλλους 2 συνομηλικούς ώστε να μιλήσουν με τον καθένα έναν προς έναν.
4. Ο εκπαιδευτής μπορεί να συνδέσει αυτήν την άσκηση με την ικανότητα της ενεργητικής ακρόασης και της αυτοαξιολόγησης πόσο καλά τα κατάφεραν σε αυτή τη δραστηριότητα.

4.2.2 Αθόρυβο πάτωμα (αυτοανακλαστική άσκηση)

Σκοπός: Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις διαφορές μεταξύ διαλόγου, συζήτησης και διαπραγματεύσεων

Διάρκεια: 10 λεπτά αντανάκλαση μεμονωμένα
5-10 λεπτά συζήτηση

Βήματα:

1. Τοποθετήστε 3 αφίσες (σε μορφή κύκλου) στο πάτωμα. Στην πρώτη αφίσα αναγράφεται η λέξη διάλογος, στη δεύτερη συζήτηση και στην τρίτη διαπραγματεύσεις.
2. Στη σιωπή οι συμμετέχοντες πηγαίνουν μεμονωμένα από αφίσα σε αφίσα και γράφουν ή σχεδιάζουν τους συσχετισμούς τους σε σχέση με τον μεμονωμένο όρο που είναι γραμμένος στην αφίσα ή σε σχέση με αυτό που έχουν γράψει ή ζωγραφίσει άλλοι στις αφίσες.
3. Ακολουθεί ομαδική συζήτηση. Αποδεχτείτε διαφορετικές εμπειρίες και απόψεις και παρουσιάστε τους ορισμούς των όρων όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.3 αυτού του εγχειριδίου.

4.2.3 Διαγνωστικό τεστ (αυτοανακλαστική άσκηση)

Σκοπός: Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις δικές του δεξιότητες διαλόγου

Διάρκεια: 3 λεπτά αντανάκλαση μεμονωμένα
10-12 λεπτά συζήτηση σε μικρές ομάδες των 3-4
5 λεπτά συζήτηση στην ολομέλεια

Βήματα:

1. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν μόνοι τους μια κατάσταση όταν ένιωθαν ότι είχαν καλό διάλογο και μια κατάσταση όταν δεν ήταν ευχαριστημένοι με το πώς ενήργησαν οι ίδιοι σε έναν διάλογο.
2. Μετά από 3 λεπτά ζητήστε τους να μοιραστούν σε ομάδες τις 2 εμπειρίες και να επικεντρωθούν στις διαφορές. Μπορείτε να δώσετε μερικές ερωτήσεις:
 - Μια κατάσταση στην οποία είχα καλό διάλογο: Τι συνέβαλε σε έναν καλό διάλογο; Τι έκανε τον διάλογο ασφαλή; Τι ακριβώς έκανα; Με ποιον τρόπο επικοινωνώ; Σε ποιο βαθμό επηρέασα τον διάλογο;
 - Μια κατάσταση στην οποία δεν είχα καλό διάλογο: Τι συνέβαλε στο να μην υπάρχει καλός διάλογος; Τι κατέστρεψε τον διάλογο; Τι ακριβώς έκανα; Με ποιον τρόπο επικοινωνώ; Σε ποιο βαθμό επηρέασα τον διάλογο;
3. Ακολουθεί ομαδική συζήτηση σχετικά με τη διδαχή τους από την εμπειρία. Μπορεί να παρουσιαστεί το μοντέλο διαλόγου DIAL (βλ. Ενότητα 2.1 αυτού του εγχειριδίου και *Διάλογος για όλους. Ένας σύντομος οδηγός για το ξεκλείδωμα των δεξιοτήτων διαλόγου σας.*)

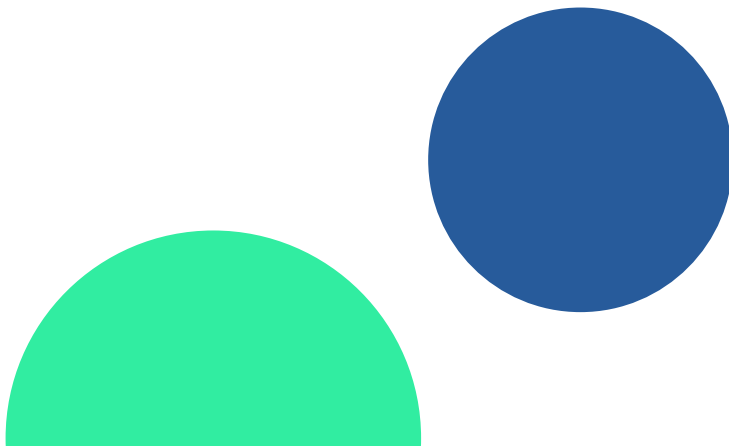
4.2.4 Η ιστορία του διαλόγου μου (αυτοστοχαστική άσκηση)

Σκοπός: Ευαισθητοποίηση και αύξηση των δεξιοτήτων διαλόγου

Διάρκεια: 4 λεπτά προετοιμασία
4 λεπτά ανταλλαγή

Βήματα:

1. Μεμονωμένα οι συμμετέχοντες ετοιμάζουν μια κάρτα ή χαρτί και γράφουν το όνομά τους στο κέντρο.
2. Σε κάθε γωνία της κάρτας/χαρτιού γράφουν τις απαντήσεις με μία ή δύο λέξεις στις ακόλουθες ερωτήσεις:
 - Τι κάνει έναν καλό διάλογο;
 - Ποιο είναι το χαρακτηριστικό ενός ανθρώπου με τον οποίο είχα καλό διάλογο;
 - Ποιο είναι το χαρακτηριστικό ενός ατόμου με το οποίο αισθάνομαι άβολα να κάνω διάλογο;
 - Ποιο είναι το σημείο βελτίωσής μου στο να γίνω καλύτερος στις δεξιότητες διαλόγου;
3. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σηκωθούν, να συναναστραφούν και να μοιραστούν τα ευρήματά τους με τους συνομηλίκους τους.

Μικρή συζήτηση (βιωματική δραστηριότητα)

Σκοπός: Συμμετοχή των συμμετεχόντων σε διάλογο για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων διαλόγου τους

Διάρκεια: 10 λεπτά

Βήματα:

1. Οι συμμετέχοντες σχηματίζουν ζευγάρια ή ομάδες των 3 έως 5.
2. Ένας από τους συμμετέχοντες σχεδιάζει ένα θέμα από ένα καπέλο και ξεκινά μια συζήτηση σχετικά με αυτό με συνομηλίκους για περίπου ένα λεπτό. (Τα θέματα προετοιμάζονται εκ των προτέρων είτε από εκπαιδευτή είτε σε μια δραστηριότητα καταιγισμού ιδεών μαζί με τους συμμετέχοντες).
3. Μετά από αυτό το διάστημα, ο άλλος συμμετέχων στην ομάδα σχεδιάζει ένα νέο θέμα και ξεκινά εκ νέου μια ομιλία ενός λεπτού.
4. Η δραστηριότητα μπορεί να διαρκέσει έως και 5 λεπτά περίπου, ώστε κάθε συμμετέχων σε μια ομάδα να σχεδιάσει ένα θέμα.
5. Ακολουθεί σύντομος προβληματισμός (μικρή συζήτηση) σε ζευγάρι ή σε ομάδα σχετικά με τις δεξιότητες διαλόγου.
6. Μερικές ακόμη συμβουλές: μπορεί να προσαρμοστεί ως δυναμωτικό, μπορεί να είναι πολύ διασκεδαστικό, να γίνει γρήγορα και με χαλαρωτικό τρόπο.

4.2.6 Let's DIALogue (βιωματική δραστηριότητα)

Σκοπός: Συμμετοχή των συμμετεχόντων σε διάλογο για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων διαλόγου τους

Διάρκεια: 5 λεπτά οδηγίες και καταιγισμός ιδεών
Διάλογος 15-30 λεπτών
10 λεπτά συμπλήρωμα

Βήματα:

1. Καταιγισμός ιδεών για θέματα για διάλογο με τους συμμετέχοντες ή παρουσιάστε μερικές από τις ιδέες σας για έναν διάλογο από τους οποίους μπορούν να επιλέξουν οι συμμετέχοντες (π.χ. κλιματική αλλαγή, συμμετοχή στη Eurovision, επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των γενεών κ.λπ.). Είναι καλό το θέμα να είναι τέτοιο που να εμπλέκει τους συμμετέχοντες με την έννοια ότι τους αφορά ή είναι το επίκεντρο της προσοχής τους. Στην ιδανική περίπτωση, για να βιώσουν πραγματικό διάλογο, έχουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με το επιλεγμένο θέμα.
2. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σχηματίσουν μια ομάδα έως 10 ατόμων, ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και να επιλέξουν ένα θέμα για διάλογο.
3. Σε κάθε ομάδα ένα άτομο προσφέρεται εθελοντικά ως παρατηρητής του διαλόγου, ο οποίος θα παρέχει επικοινωνιακή ανατροφοδότηση στους συμμαθητές του στο τέλος.
4. Ο εκπαιδευτής επισημαίνει και πάλι ότι στην εμπειρία του διαλόγου οι συμμετέχοντες ακολουθούν τις αρχές και τα βήματα του διαλόγου.
5. Μετά από έναν διάλογο διάρκειας 15-30 λεπτών, οι συμμετέχοντες αναλογίζονται πώς βίωσαν τον διάλογο, τι λειτούργησε καλά και τι μπορούσαν να κάνουν διαφορετικά. Ο παρατηρητής παρέχει ανατροφοδότηση. Επιπλέον, ο εκπαιδευτής μπορεί να μοιραστεί τις παρατηρήσεις του.

6. Κάθε συμμετέχων επιλέγει μια συγκεκριμένη συμπεριφορά που σχετίζεται με το διάλογο που πρόκειται να βελτιώσει εστιάζοντας σε αυτήν σε καθημερινές καταστάσεις και τη μοιράζεται σε μια ομάδα.

4.2.7 Η εξάσκηση κάνει τέλεια (παιχνίδι ρόλων)

Σκοπός: Ανάπτυξη δεξιοτήτων διευκόλυνσης του διαλόγου

Διάρκεια: 50 λεπτά (5 περιστροφές: 10 λεπτά ανά περιστροφή)

- Προετοιμασία ομάδας 2 λεπτών
 - 5 λεπτά παιχνίδι ρόλων
 - 3 λεπτά συζήτηση με ομοτίμους
- Κλείσιμο ομάδας 5 λεπτών

Βήματα:

1. Οι συμμετέχοντες σχηματίζουν ομάδες των 5.
2. Ένα μέλος μιας ομάδας γίνεται ο συντονιστής, ένα άλλο γίνεται ο παρατηρητής και θα δώσει ανατροφοδότηση στον συντονιστή στο τέλος, και τα άλλα τρία μέλη μιας ομάδας θα έχουν ρόλο συμμετεχόντων σε έναν διάλογο.
3. Ο συντονιστής της ομάδας επιλέγει ένα θέμα για το διάλογο και μια προκλητική κατάσταση που θα ήθελε να ασκήσει (Οι απαντήσεις σε ορισμένες από τις προκλητικές καταστάσεις περιγράφονται στην Ενότητα 4.1 αυτού του εγχειριδίου). Καθώς αυτό είναι ένα παιχνίδι ρόλων που περιλαμβάνει προκλητικές καταστάσεις, είναι πιθανώς ευκολότερο το θέμα να είναι απλό, ώστε ο συντονιστής να το γνωρίζει καλά και να μπορεί να επικεντρωθεί στη διευκόλυνση και όχι στο ίδιο το περιεχόμενο (π.χ. η σημασία του εθελοντισμού, η χαρά του ταξιδιού ή διαβάζοντας βιβλία).
4. Ο διάλογος γίνεται σε κάθε ομάδα ταυτόχρονα. Μετά από λίγα λεπτά ξεκινά μια δύσκολη κατάσταση σε κάθε ομάδα, ο συντονιστής της ομάδας ανταποκρίνεται ανάλογα και ο διάλογος συνεχίζεται. Είναι καλό που τα παιχνίδια ρόλων δεν είναι υπερβολικά υπερβολικά. Ωστόσο, η διασκέδαση είναι πάντα ευπρόσδεκτη.

5. Το παιχνίδι ρόλων ακολουθείται από συζήτηση μεταξύ συνομηθίκων σε μια ομάδα. Ο συντονιστής μοιράζεται πώς ήταν για αυτούς και στη συνέχεια τα άλλα μέλη που συμμετέχουν σε έναν διάλογο μοιράζονται την εμπειρία τους. Στο τέλος, επίσης ο παρατηρητής παρέχει ανατροφοδότηση.
6. Υπάρχουν 5 εναλλαγές έτσι ώστε κάθε μέλος της ομάδας να μπορεί να βιώσει το ρόλο του συντονιστή σε μια δύσκολη κατάσταση.
7. Σε μια ολοκλήρωση της συνεδρίας όλοι οι συμμετέχοντες συζητούν την εμπειρία τους με επίκεντρο την απάντηση σε δύσκολες καταστάσεις και τις ερωτήσεις που έχουν προκύψει.

4.2.8 Γκαλερί διαλόγου (πρακτική δημιουργική δραστηριότητα)

Σκοπός: Ενθάρρυνση των συμμετεχόντων να συγκεντρώσουν ιδέες για την παρουσίαση ενός διαλόγου στην ομάδα-στόχο τους

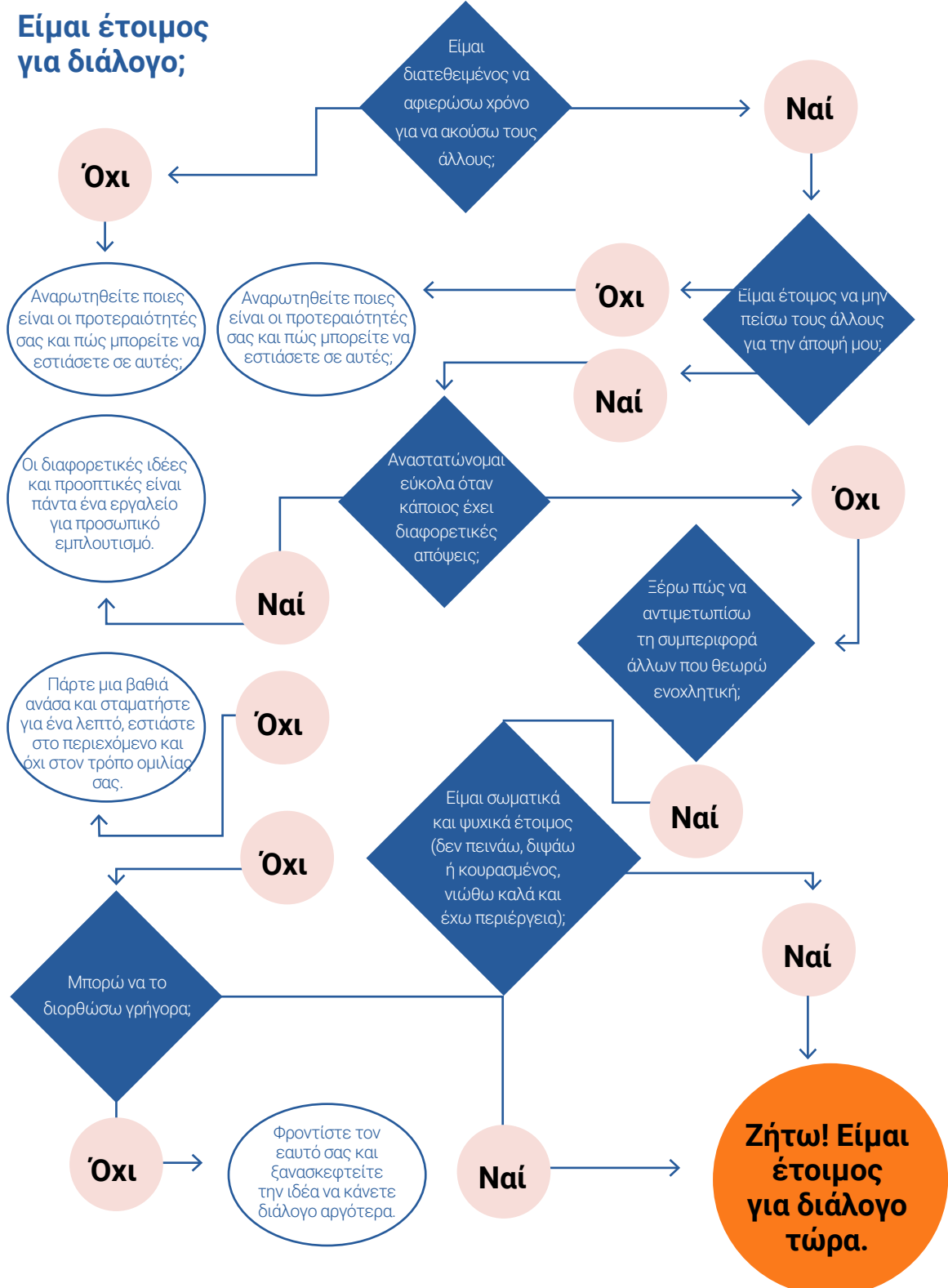
Διάρκεια: Προετοιμασία 10 λεπτών (μπορεί επίσης να προετοιμαστεί εκ των προτέρων στο σπίτι)
10 λεπτά παρουσίαση και ολοκλήρωση

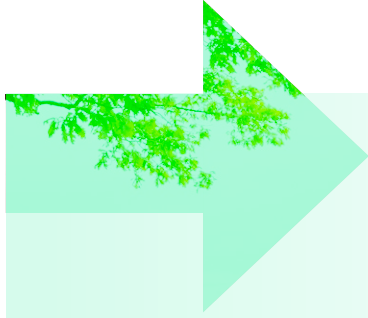
Βήματα:

1. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν ή να επιλέξουν από τον Δ διάλογο για όλους. Ένας σύντομος οδηγός για να ξεκλειδώσετε τις δεξιότητες του διαλόγου σας, το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό ενός διαλόγου στο πλαίσιο τους (βιβλιοθήκη, εθελοντικός σύλλογος, συνάντηση γονέων, σπίτι ηλικιωμένων, ανάρτηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.λπ.)
2. Οι συμμετέχοντες ετοιμάζουν μια αφίσα ή ένα κολάζ έχοντας κατά νου την ομάδα-στόχο και επομένως χρησιμοποιώντας την κατάλληλη γλώσσα, στυλ και μορφή.
3. Τοποθετούν τα προϊόντα τους στον τοίχο σε μορφή γκαλερί.
4. Επισκέπτονται τη «γκαλερί» και συλλέγουν σχόλια από τους συμμαθητές τους.

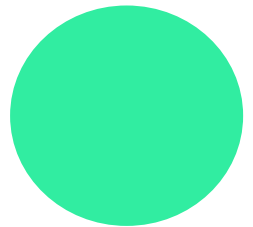
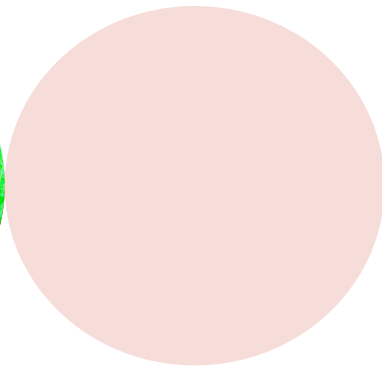
4.2.9 Είστε έτοιμοι για διάλογο; (αυτοαναστοχαστική δραστηριότητα)

Αυτό το εργαλείο μπορεί να μας βοηθήσει να μάθουμε αν είμαστε έτοιμοι να κάνουμε διάλογο με άλλους και να σκεφτούμε αν είναι η κατάλληλη στιγμή για εμάς ή αν πρέπει ίσως να το αναβάλουμε για κάποια άλλη στιγμή.

- Ποια στοιχεία για να «σπάσω τον πάγο» μπορώ να χρησιμοποιήσω για να δημιουργήσω ένα ασφαλές και χαλαρό περιβάλλον;
- Πώς θα μπορούσα να προσαρμόσω τις δραστηριότητες που προτείνονται σε αυτήν την ενότητα για διαδικτυακό μάθημα;
- Ποιες διασκεδαστικές δραστηριότητες μπορούν να προσθέσουν για να κάνουν τον διάλογο μια θετική εμπειρία;

5. Μαθετε περισσοτερα για τις δεξιότητες διαλογου

Συνιστώμενη ανάγνωση

Διάλογος για όλους. Ένας σύντομος οδηγός για να ξεκλειδώσετε τις δεξιότητες διαλόγου σας. Erasmus+ Project Dialogue in Adult Learning. 2023.

Συμφραζόμενα διαλόγου. Δραστηριότητες και συμβουλές.
Erasmus+ Project Dialogue in Adult Learning. 2023.

Timeout - ένας νέος τρόπος για μια εποικοδομητική συζήτηση –
Sitra: <https://www.sitra.fi/en/timeout/>

Bohm, David (2004). Περί Διαλόγου. Νέα Υόρκη: Routledge.

Άλλοι πόροι που χρησιμοποιούνται σε αυτό το εγχειρίδιο

Συμμετέχω. EPAL Resource Kit (2023): https://epale.ec.europa.eu/system/files/2023-07/EPAL_ResourceKit_Engage_0.pdf

Fisher, Roger; Ury, William; Patton, Bruce (2011). *Getting to Yes: Negotiating Agreement Without Giving In* (3η έκδοση). Νέα Υόρκη: Βιβλία Penguin.

European Association for the Education of Adults (2018). Προσέγγιση δεξιοτήτων ζωής στην Ευρώπη: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126943>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021) αξίες και ταυτότητες των ευρωπαϊών ανθρώπων. Ειδική έκθεση Ευρωβαρόμετρο 508: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126943>

Bubber, Martin (1937). *Εγώ και Εσύ*.

ICF Core Competencies (2019):
https://coachingfederation.org/app/uploads/2021/07/Updated-ICF-Core-Competencies_English_Brand-Updated.pdf

Αθόρυβη άσκηση στο πάτωμα. Προσαρμογή από το έργο »Predelati ali pozabiti? Istoritopos Delo z mladimi na področju dialoga, odpuščanja in sprave« (Socialna akademija) (2016): <https://socialna-akademija.si/predelati/4-pogled-mladih-na-konflikte-dialog-in-odpuscanje/>

Δραστηριότητα διαγνωστικού τεστ. Προσαρμογή από το Energy for Leadership, εκπαιδευτικό υλικό, από την Tatjana Dragovič, Glotta Nova (2020).

Hargie, Owen (2021). *Εξειδικευμένη Διαπροσωπική Επικοινωνία: έρευνα, θεωρία και πράξη*. (7η έκδ.)

6. Παραρτημα: σχετικά με το έργο Dial και τους συνεργατες στο

Το έργο Erasmus+ *Dialogue in Adult Learning (DIAL)* εστιάζει στις δεξιότητες διαλόγου μεταξύ ενηλίκων. Θεωρεί τις δεξιότητες διαλόγου ως ζωτικής σημασίας δεξιότητες ζωής για τη δημοκρατική συμμετοχή για όλους, επίσης και ιδιαίτερα για ομάδες που υποεκπροσωπούνται στην εκπαίδευση ενηλίκων και στη δημοκρατική δραστηριότητα. Αυτές οι ομάδες έχουν λιγότερη πρόσβαση σε καταστάσεις όπου θα μπορούσαν να αποκτήσουν και να χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητες διαλόγου τους. Η έλλειψη ευκαιριών και ικανοτήτων για διάλογο είναι ταυτόχρονα αιτία και σύμπτωμα της πόλωσης που υφίστανται αυτή τη στιγμή οι ευρωπαϊκές κοινωνίες. Συνδέοντας τον διάλογο με άλλες βασικές δεξιότητες ενηλίκων (π.χ. γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας), το έργο διασφαλίζει ότι όλοι έχουν την ευκαιρία να μάθουν ζωτικές δεξιότητες και να συμμετάσχουν σε διάλογο. Η αυξημένη δέσμευση και η πρόσβαση στον διάλογο έχουν τελικά θετικά αποτελέσματα για τη δημοκρατική συμμετοχή και την πρόληψη των συγκρούσεων.

Γνωρίζουμε ότι ένα μόνο έργο δεν μπορεί από μόνο του να αντιμετωπίσει αυτά τα θέματα. Ωστόσο, μέσω των αποτελεσμάτων υψηλής ποιότητας και της ενεργού διάδοσης, πιστεύουμε ότι μπορεί να παίξει ρόλο σε αυτό.

Η λύση του έργου DIAL είναι ένας νέος οδηγός διαλόγου για ενήλικες μαθητές, τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιήσει κάθε άτομο ή οργανισμός. Το όραμα του έργου DIAL μπορεί να συνοψιστεί ως «διάλογος για όλους».

Συνολικά, το έργο DIAL υλοποιεί τα ακόλουθα προϊόντα και δραστηριότητες:

- Σχεδιασμός μιας έρευνας δημοσίευσης *Διάλογος για όλους*. Ένας σύντομος οδηγός για να ξεκλειδώσετε τις δεξιότητες διαλόγου σας να εισάγει το διάλογο και την προσαρμογή του στην καθημερινή ζωή
- εγχειρίδιο σχεδίασης εκπαίδευσης και εκπαίδευσης Διάλογος για όλους. Ξεκλειδώστε τις δεξιότητες διαλόγου της κοινότητάς σας
- πιλοτικά προγράμματα κατάρτισης για εκπαιδευτές ενηλίκων και άλλους που προωθούν το διάλογο
- δραστηριότητες διαλόγου χαμηλού επιπέδου μεταξύ των μαθητών για να τους εμπλακούν και να τους βοηθήσουν να αποκτήσουν νέες δεξιότητες
- δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης για εκπαιδευτές, άλλα ενδιαφερόμενα μέρη και εταίρους (webinars για εκπαιδευτές, συναδέλφους και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς)

Ο οδηγός διαλόγου και το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο είναι διαθέσιμα σε 6 γλώσσες, συγκεκριμένα στα φινλανδικά, πολωνικά, σλοβενικά, ιταλικά, ελληνικά και αγγλικά και μπορείτε να τα κατεβάσετε για χρήση στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://eurolocaldevelopment.org/dial-2/>

Για να διασφαλιστεί η υψηλή ποιότητα των αποτελεσμάτων του έργου, δημιουργήθηκε μια συμβουλευτική ομάδα εμπειρογνομόνων. Παρακολούθησαν την ποιότητα και τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων και συμβουλεύουν την ομάδα του έργου.

Αγαπητοί Anne Ilvonen, Mirella Ntai, Ludovica Capozzi, Maria Drabczyk και Tatjana Dragovič, σας ευχαριστούμε για τη συμβολή και την υποστήριξή σας.

Μέσω των αποτελεσμάτων του το έργο στοχεύει να καταλήξει στα ακόλουθα αποτελέσματα:

- Ένας αυξανόμενος αριθμός Ευρωπαίων έχει τις δεξιότητες και τις ευκαιρίες να συμμετάσχουν σε διάλογο και, κατά συνέπεια, έχουν μεγαλύτερη αίσθηση δέσμευσης
- Οι εκπαιδευτές, οι συντονιστές και άλλα άτομα που εργάζονται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα έχουν τα εργαλεία και μια αυξημένη ικανότητα να εμπλέκουν τους ανθρώπους σε διάλογο σε διάφορα περιβάλλοντα.
- Οι δεξιότητες διαλόγου γίνονται καλύτερα κατανοητές ως βασική δεξιότητα ζωής, ειδικά όσον αφορά τους ενήλικες μαθητές.
- Σε κάθε φάση του έργου συλλέξαμε σχόλια από χρήστες και εκπαιδευτές καθώς και από τη συμβουλευτική ομάδα και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς και τα ενσωματώσαμε στα προϊόντα και τις δραστηριότητες του έργου. Ήταν ένα έργο που δημιουργήθηκε από κοινού σε εξέλιξη, το οποίο εξακολουθεί να αυξάνεται.

Σας ευχαριστούμε όλους που μας βοηθήσατε να διαδώσουμε τον διάλογο και να κάνουμε αυτόν τον κόσμο ένα καλύτερο μέρος.

Συνεργάτες που συνδημιουργούν το έργο

DIAL:

- **Sivis Study Centre** – είναι Φινλανδός πάροχος εκπαίδευσης ενηλίκων. Το Κέντρο Μελέτης Sivis, το οποίο συντηρείται από μια ένωση που ονομάζεται Opintotoiminnan Keskusliitto, προωθεί τη μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων στον εθελοντικό τομέα. Παρέχουμε σχεδόν 100.000 ώρες εκπαίδευσης ετησίως σε συνεργασία με τις 80 ΜΚΟ-μέλη μας. Υποστηρίζουμε επίσης την εκπαίδευση ενηλίκων παρέχοντας εκπαίδευση σε εκπαιδευτές και μέσω των δημοσιεύσεών μας. Οι οργανώσεις μέλη μας αντιπροσωπεύουν τους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, των συμβουλών των πολιτών, του περιβάλλοντος και άλλων ειδικών τομέων δραστηριότητας. **Επικοινωνία:** toimisto@ok-sivis.fi

CENTRUM
CYFROWE

COPE
Cooperazione Paesi Emergenti

- **Centrum Cyfrowe** είναι μια πολωνική ΜΚΟ που υποστηρίζει το άνοιγμα και τη δέσμευση στον ψηφιακό κόσμο. Μαζί με ειδικούς και επαγγελματίες ανοιχτούς στην αλλαγή, δημιουργούμε χώρο για νέες ιδέες, δεξιότητες και ανάπτυξη εργαλείων. Προσπαθούμε να διασφαλίσουμε ότι το κοινωνικό συμφέρον βρίσκεται πάντα στην πρώτη θέση στη σχέση μεταξύ ανθρώπων και τεχνολογίας. Εργαζόμαστε στους τομείς του πολιτισμού και της εκπαίδευσης για να υποστηρίξουμε τη χάραξη πολιτικής και την πρακτική. **Επικοινωνία:** kontakt@centrumcyfrowe.pl
- **Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τοπικής Ανάπτυξης** – είναι ελληνική ΜΚΟ. Η αποστολή μας είναι να παρέχουμε καινοτόμα εργαλεία για τη βιωσιμότητα των περιφερειών προωθώντας την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των μελών και των εταίρων της για τη διατήρηση της διεθνούς συνεργασίας, την επιδέξια δικτύωση και την περαιτέρω πρόοδο και ανάπτυξη. Ειδικά, κατά τη διάρκεια της μεγάλης οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, προσπαθούμε να δώσουμε άμεσες λύσεις στις ευρωπαϊκές ανάγκες. Αναπτύσσουμε συνεχώς τις δραστηριότητές μας για να γίνουμε κυρίαρχος κοινωνικός παράγοντας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. **Επικοινωνία:** info@eurolocaldevelopment.org
- **Cooperazione Paesi Emergenti** - Η Ιταλική ΜΚΟ. Η CO.PE είναι αφοσιωμένη στην αναπτυξιακή συνεργασία και τη διεθνή εθελοντική υπηρεσία. Ιδρύθηκε το 1983 και είναι μη κερδοσκοπικό σωματείο. Το CO.PE έχει αναγνωριστεί επίσημα από το Ιταλικό Υπουργείο Εξωτερικών ως Παράγων Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΚΟ) από το 1987 και επίσημα αναγνωρισμένο από τον Ιταλικό Οργανισμό Αναπτυξιακής Συνεργασίας από το 2016. Διαχειριζόμαστε την ανάπτυξη έργων συνεργασίας για τη διακυβέρνηση από κάτω προς τα πάνω και τα ανθρώπινα δικαιώματα, παιδική προστασία και ενδυνάμωση των γυναικών, εκπαίδευση και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, υγεία, πρόληψη ασθενειών και αναπηρίες, γεωργία και επισιτιστική ασφάλεια. **Επικοινωνία:** cope@cope.it
- **Glotta Nova, Κέντρο για νέες γνώσεις**, Η Glotta Nova είναι ένα κέντρο εκπαίδευσης ενηλίκων της Σλοβενίας που ειδικεύεται στις ήπιες δεξιότητες, την κατάρτιση ηγεσίας και την καθοδήγηση. Εξυπηρετούμε οργανισμούς και ιδιώτες στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα για να επιτύχουν ευρείες ικανότητες (επικοινωνία, ομαδική εργασία και συνεργασία, δημόσια ομιλία, εκπαίδευση του εκπαιδευτή, καθοδήγηση, ηγεσία και καθοδήγηση), που αντικατοπτρίζονται στην επαγγελματική και προσωπική τους ανάπτυξη. **Επικοινωνία:** info@glottaOxiva.si

